

LLONGES DE LA CULTURA

2020

1. Llonges de la Cultura	4
2. Resumen del año.....	5
3. Programación Llonges de la Cultura	
3.1 Torre dels Ducs de Medinaceli, El Verger.....	11
3.2 El Taller Turia, Els Magazinos, Dénia.....	24
3.3 Centro de exposiciones Museo Arte Contemporáneo, Pego.....	36
3.4 Sala Polivalente Casa de la Cultura, Pedreguer	42
3.5 Sala Cultural Sa Nostra, Palma	49
3.6 Espai San Josep Sa Nostra, Ciudadela	51
4. Listado de artistas 2020	56
5. Exposiciones en colaboración con terceros.....	59
6. Repercusión mediática.....	61

1. LLONGES DE LA CULTURA

Llonges de la Cultura son espacios propios, o en colaboración con terceros, que facilitan el intercambio de expresiones culturales entre los diferentes territorios en los que opera la naviera, en los que participan artistas, centros de investigación y educativos, ONG, administraciones, organizaciones empresariales o entidades cívicas.

Estas Llonges de la Cultura evocan el sentido de las antiguas lonjas de mercaderes que, gracias al comercio marítimo en el Mediterráneo, fueron el símbolo del esplendor económico, social y cultural que vivieron las principales ciudades durante los siglos XV y XVI.

Tienen como inspiración a aquellos comerciantes y mercaderes que intercambiaron no solo productos y objetos sino también experiencias, lenguas y conocimiento en las Salas de Contratación.

El objetivo de la Fundació Baleària es promover el intercambio cultural y promover la difusión artística, reforzando los vínculos entre personas, sociedades y territorios.

ALICANTE:

El Verger - Torre dels Ducs de Medinaceli

Dénia - Sala El Taller Turia, Els Magazinos

Pego - Centre d'Exposicions Museu d'Art Contemporani

Pedreguer - Casa de la Cultura

ISLAS BALEARES:

Ciudadella - Espai San Josep Sa Nostra

Palma - Centre Cultural Sa Nostra

2. Resumen del año

Durante el año 2020 la Fundació Baleària ha gestionado la programación expositiva en **6 salas culturales, 4 ubicadas en la Marina Alta y 2 en Baleares.**

Se han organizado **35 exposiciones temporales:** 24 individuales y 11 colectivas. En ellas han participado **141 artistas** plásticos vinculados al Mediterráneo y se han registrado más de **10.000 visitantes.**

A ello, se añaden **las 21 exposiciones** en las que la Fundació Baleària ha colaborado **con terceros** en Baleares, la provincia de Alicante y Marruecos.

Se ha firmado un convenio de colaboración con **Fundación Sa Nostra** mediante el cual se incorporan dos nuevas Lonjas de la Cultura en las Islas Baleares. Se ha gestionado la programación de la sala del centro cultural de Palma de Mallorca y del Espai San Josep de Ciudadela de Menorca, favoreciendo la presencia de artistas valencianos en las islas.

En cuanto a las exposiciones más destacadas, encontramos la exposición *Parelles de Tièpolo* de **Rafael Armengol**, uno de los pintores más representativos de la vanguardia artística valenciana. La muestra ha itinerado a Mallorca y Menorca. Asimismo, se organizó la exposición titulada *Bodegons* en el Taller Turia de Dénia.

La tercera edición de Baleàrics, **Els ODS dels Baleàrics** ha iniciado su recorrido por las Lonjas de la Cultura de la Marina Alta. En ella han **participado 18 artistas baleares, valencianos y argelinos, que han trabajado los ODS en línea con el compromiso de la naviera con la Agenda 2030.**

En cuanto a las dos ediciones anteriores, continúa la itinerancia de Baleàrics Músics por Baleares y ha finalizado la exposición Baleàrics.

En respuesta a la situación derivada por la pandemia, surge la exposición **Tancats**, dedicada al confinamiento, y en la que participan 36 artistas baleares, valencianos y gallegos.

La Fundació sigue colaborando con el **Govern de les Illes Balears** en la organización de exposiciones colectivas de artistas valencianos y baleares, y en la promoción del intercambio cultural entre territorios.

Torre dels Ducs de Medinaceli, El Verger

La Torre dels Ducs de Medinaceli es la primera Llonja de la Cultura abierta en la Marina Alta. La particularidad histórica de la sala, con la antigua torre como uno de los últimos vestigios del Palacio de los Duques de Medinaceli, la convierte en una de las más bellas de la zona.

- **9 exposiciones temporales: 6 individuales y 3 colectivas**
- **41 artistas**
- **El número de visitantes asciende a 620, ya que se ha impulsado la realización de visitas guiadas por los artistas así como otros eventos organizados por el Ayuntamiento de El Verger.**

El Taller Turia, Els Magazinos, Dénia

Es el segundo año que gestionamos la programación en esta Lonja de la Cultura ubicada en el espacio gastronómico y cultural de Els Magazinos de Dénia.

Las características de la sala, antigua herrería de la fábrica de juguetes de José Monllor así como su estratégica situación, la convierten en uno de los lugares más transitados de la ciudad.

Organizamos exposiciones temporales que, con una duración mensual manifiestan el carácter mediterráneo a través de una representación de artistas y temas vinculados con nuestro territorio.

Colaboramos en la organización de otras exposiciones ubicadas en el restaurante A la fresca: Marina Gómez, John Lillie, Tancats.

- **10 exposiciones temporales: 7 individuales y 4 colectivas**
- **Han presentado su obra en estos espacios 70 artistas**
- **Ha recibido durante este tiempo 6.100 visitantes**

Centro de exposiciones del Museo de Arte Contemporáneo, Pego

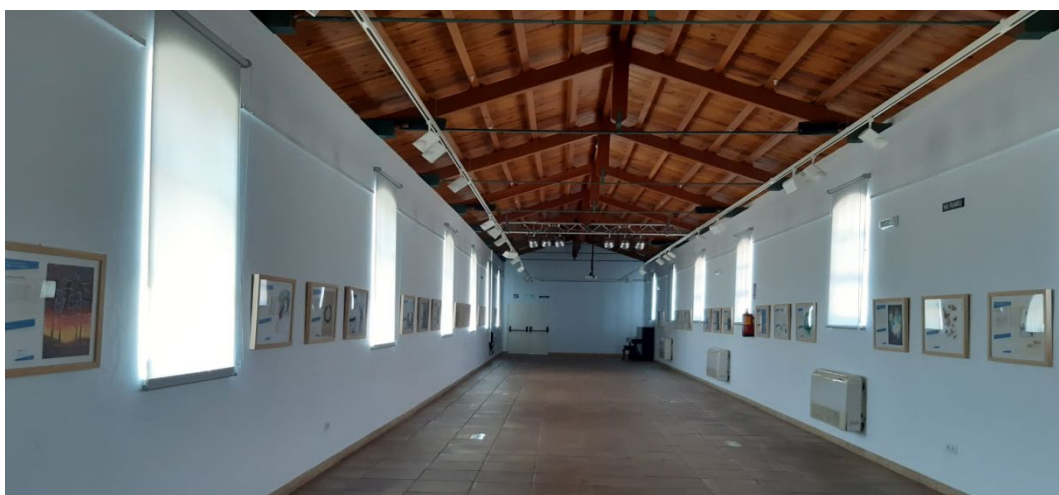
El Ajuntament de Pego se unió al programa Llonges de la Cultura en enero de 2019. Desde entonces, las exposiciones se han organizado con carácter mensual con un descanso en la programación en los meses de junio a agosto.

Este edificio de tres plantas es uno de los ejemplos de arquitectura civil de Pego.

- **4 exposiciones organizadas**
- **Han presentado su obra 21 artistas**
- **Más de 300 visitantes**

Sala Polivalente Casa de la Cultura, Pedreguer

En junio de 2019 se inaugura esta nueva Lonja de la Cultura gracias al acuerdo de colaboración con la Regiduría de Cultura del Ajuntament de Pedreguer.

La sala ocupa un espacio de planta rectangular con un característico tejado a dos aguas, ocupando la sala polivalente del segundo piso de la Casa de la Cultura, que fue el antiguo colegio de Santo Tomás de Aquino construido a finales del siglo XIX.

- **6 exposiciones organizadas**
- **3 individuales y 3 colectivas**
- **69 artistas**
- **2050 visitantes**

Centro Cultural Sa Nostra, Palma de Mallorca

Gracias al acuerdo con Fundación Sa Nostra hemos podido gestionar la programación en los espacios de las Islas Baleares. En principio eran cuatro meses que debido a la pandemia se han reducido a tres.

Con ello, se ha favorecido la presencia de artistas valencianos en Baleares, siguiendo el objetivo de promover el intercambio cultural entre territorios.

La sala multifuncional se encuentra ubicada en la planta segunda del edificio de la Calle Concepció.

- **2 exposiciones individuales de los artistas valencianos Rafael Armengol y Ramón Pérez Carrió.**
- **Más de 400 visitantes**

Espai San Josep. Sa Nostra, Ciutadella de Menorca

Se trata de una antigua iglesia que se usa como sala Polivalente para Exposiciones, Conciertos, ubicada en la Calle Santa Clara de Ciutadella.

- **3 exposiciones: una colectiva (Baleàrics) y dos individuales de artistas valencianos (Rafael Armengol y Empar Boix)**
- **700 visitantes**

3. Programación Llonges de la Cultura

3.1 Torre dels Ducs de Medinaceli, El Verger

- John Lillie. *Gente de Nepal. Exposición fotogràfica.*
- Adriana Figueiras. *Rosa Sum. Instalación artística sobre medioambiente*
- Maria Casado – Joan Roselló. *Pell d'ànima. Intalación, escultura y dibujo*
- Arantxa Sáez de Lafuente. *What we lost. Instalación artística y pintura sobre medioambiente.*
- *Baleàrics Músics. Colectiva de pintura, escultura y fotografía sobre la música entorno al mediterráneo. Artistas Baleares, valencianos y argelinos.*
- Pep Aguilar. *Temps i memòria. Pintura, grabado e intalación.*
- *Els ODS dels Baleàrics. Colectiva de pintura, escultura, fotografía e instalación sobre los Objetivos de Desarrollo Sostenible. Artistas Baleares, valencianos y argelinos.*
- Diana Bustamante. *Des de la mar. Exposición de pintura sobre el paisaje mediterráneo.*
- José Luis Vera. *Rincón del Olvido. Exposición de pintura sobre los oficios perdidos y a la casa hogar de niñas Betania en Costa de marfil, África. Con un componete solidario.*

JOHN LILLIE

Gente de nepal. Una exposició fotogràfica

Del 11 de enero al 2 de febrero de 2020

Gente, gente y aún más gente

Alrededor de Katmandú, la capital de Nepal.

Nepal tiene algunos de los monasterios, templos e iglesias más bellas del mundo. Tiene las montañas más altas e impresionantes vistas de su hermoso paisaje.

Por el contrario, Katmandú está polvoriento y congestionado, pero es un lugar increíble para visitar. Su color y carácter se elevan por encima del clamor.

Los nepaleses son gente maravillosa.

Este es el conjunto de fotos que saqué durante el período de una semana. Se concentra en los nepaleses y también los visitantes que vienen a ver el país y disfrutar de la cultura.

ADRIANA FIGUEIRAS

Rosa Sum

Del 8 de febrer al 7 de març de 2020

"Rosa Sum", sorgeix com a proposta que duu a terme l'artista i arquitecta Adriana Figueiras Robisco, en el seu projecte "d'arquitectures efímeres" que dirigeix a l'escola d'arquitectura d'Alacant.

Amb un enorme discurs mediambiental descobreix com la bellesa encarnada en el Flamenc Rosàsseu no podria existir sense un ens, quasi microscòpic com són les Artèmies, de tan sols uns dos centímetres, que engrandeix l'artista al seu treball i al mateix temps ens descobreix com el delicat equilibri entre aigua, sal, bacteris halòfiles, algues, artèmies, flamencs, donen aquest resultat.

La instal·lació situa a l'espectador a dintre de les grans llacunes roses que hi ha pel món, i que fan espais singulars, bellesa d'un medi ambient en el qual l'ésser humà no podria existir però en canvi, li permet gaudir d'aquest sublim resultat.

En el nostre medi ambient tots som necessaris per a poder tindre aquest equilibri que ens permet viure i gaudir.

Les artèmies són en realitat el centre en el que gira el treball de l'artista.

La instal·lació del treball de Figueiras Robisco, reuneix totes les característiques d'aquesta formulació experimental artística, nous materials, nou llenguatge visual, la interacció del subjecte que és l'usuari, en el qual desperta sentiments i reflexions. L'usuari transita per l'obra suspesa, requereix en el seu passeig observar els detalls des de diferents posicions, fins i tot el sòl per a veure els seus reflexos i no oblidar que l'actor principal, la Artèmia es troba a baix on viu a les làmines d'aigua salada.

El treball de l'artista, gran en dimensió, manté la seua delicadesa, materials suaus, mesclant algun fort i la inclusió de la sal com a element escultòric converteixen tota l'obra en delicada elegància. Les escultures tenen un gran rigor geomètric, estructures precises on totes les seues parts són mecanixades, una fabricació digital amb un muntatge manual, artesanal.

La pregunta profunda a l'Art és, on radica la inspiració i, en aquest cas la resposta és l'entorn, el nostre ambient natural.

Josep Lluís González i Cuervo – Comissari de l'instal·lació

MARIA CASADO – JOAN ROSELLO

Pell d'ànima

Del 13 de marzo al 4 de abril de 2020 - Del 9 de junio al 10 de julio de 2020

Amb la mescla d'elements quotidians i de la naturalesa, es van creant les obres de "Pell d'ànima", en la seua majoria instal·lacions, intervencions plàstiques i escultura.

La mostra de Maria Casado i Joan Roselló compta amb un predomini dels tons blancs, i on les obres (encara sent dos llenguatges diferents els utilitzats pels dos autors en la creació de les seues obres), poden comunicar-se entre si, per a finalment dialogar individualment i en conjunt amb el visitant.

Es tracta doncs d'una exposició, d'obres introspectives i intimistes, que mancant en aparença de nexes d'unió entre elles, en el seu conjunt pretenen una mateixa consciència, i acompanyades d'un espai expositiu que integra el recolliment, la comunicació i la reflexió.

MARIA CASADO Y JOAN ROSELLÓ

Artistes plàstics vinculats a l'Escola d'Arts Experimental A. Vius de Gata de Gorgos des de 2006. Les seues obres són principalment instal·lacions i intervencions plàstiques realitzades amb elements quotidians i de la naturalesa. Són obres conceptuals en les quals preval el missatge amb una càrrega de reflexió de l'entorn social i de l'ésser humà en la societat que l'embolica, així com una constant cerca interior, tot això a través d'un llenguatge intimista.

A través d'un predomini de tons clars i de la llum, les obres de María Casado ens comuniquen sentiments, emocions... que intentaran penetrar-nos en l'ànima.

Així mateix, Joan Roselló també utilitza el blanc majoritàriament en les seues peces, així com la fusta, per a la cerca d'una reflexió que ens agite interiorment, i ens esquinçe i travesse la pell.

Han participat en nombroses exposicions col·lectives a la Comunitat Valenciana, destacant les individuals:

"En el silenci de les paraules" 2010. Seu universitària de Benissa. Maria Casado.

"Reflexions d'una mirada" 2015. Seu universitària de Benissa. Joan Roselló.

"Buscant Ítaca" 2015. Centre d'Art l'Estació de Dénia. Joan Roselló.

"Dos mirades, un mateix camí" 2017. Al Pati Centre d'art de Jesús Pobre. Maria Casado-Joan Roselló.

"Pell d'assot" 2018. Espai d'Art A. Lambert de Xàbia. Maria Casado-Joan Roselló.

ARANTZA SÁEZ DE LAFUENTE

What we lost. Lo que perdimos

Del 14 al 26 de julio de 2020

“What We lost” representa lo que perdimos, pero también lo que todavía podemos salvar, y quizás si atajamos la degradación, recuperar”.

A. Saez de Lafuente

“What We lost”, lo que perdimos... es una reivindicación ecologista mediante una instalación artística que reclama recuperar nuestras costas del Mediterráneo y Atlántico degradadas por la invasión de la construcción masiva, abandono de edificios sin finalizar, parajes olvidados y maltratados por la sociedad consumista de turismo de masas, incendios provocados y deforestación de grandes superficies de terreno, con el único afán de ser explotadas de forma lucrativa.

Según el Informe “A toda costa” Análisis de la evolución y estado de conservación de los bienes y servicios que proporcionan las costas, desarrollado por Greenpeace y el Observatorio de Sostenibilidad, “los bienes y servicios que proporcionan los ecosistemas en el litoral español se han degradado de manera muy alarmante en los últimos años.”

La pérdida de biodiversidad es entre 100 y 1.000 veces mayor que la que ocurriría de manera natural. Los ecosistemas terrestres, como dunas y acantilados, albuferas, estuarios y marismas, junto con los mares y océanos conforman una gran cantidad de servicios ecosistémicos de gran valor.

España tiene un gran problema con la construcción, llevada a cabo y explotada toda la costa durante más de treinta años de desarrollo inmobiliario, ocupando la primera línea de costa de forma masiva.

Como consecuencia de esta construcción descontrolada, los ecosistemas naturales se ven cada vez más mermados. Se incrementan las demandas de abastecimiento de aguas (en zonas cada vez más desérticas), energía, transportes, residuos sólidos, aguas residuales y gases contaminantes.

A pesar de que la Ley de Costas de 1988 supuso una protección de nuestra costa y tuvo efectos muy positivos para el litoral, en realidad ha supuesto una desprotección y ha favorecido la privatización y especulación sobre terrenos naturales y públicos.

El estudio “A Toda Costa” de Greenpeace, arroja un informe realmente preocupante. Las causas del problema de nuestras costas son básicamente dos: la expansión del cemento y los grandes incendios forestales.

Llegado este momento nos preguntamos ¿qué podemos hacer?

En el informe realizado por Greenpeace propone: “Debemos cambiar el actual comportamiento de consumo excesivo de los recursos finitos de los ecosistemas que lleva a su deterioro más absoluto, y se han de incluir como una variable clave en la toma de decisiones políticas y administrativas.

Son necesarias medidas de gestión encaminadas a la protección de los ecosistemas bien conservados, así como a la recuperación de los que se han degradado.”

Desde la Fundació Baleària nos sumamos a este compromiso con el medio ambiente, siendo uno de nuestros valores fundamentales, mediante la colaboración con distintas universidades, organismos científicos y asociaciones ecologistas de los territorios en los que opera la naviera.

Arantzazu Saez de Lafuente (Bilbao, 1966) es una artista polifacética y multidisciplinar formada como Estilista-Diseñadora de Moda (I.A.D.E., Bilbao), en el estudio del pintor Justo San Felices (Galdakao, Bizkaia), Agrupación de Acuarelistas Vascos, Fundación BilbaoArte. Estilista de moda y diseñadora, ha trabajado en importantes empresas de España e Italia.

Según la inspiración y el concepto a desarrollar, trabaja con diferentes técnicas para expresar sus sentimientos y emociones en experiencias vividas. Encuentra la inspiración en su pasión por la naturaleza.

Desde el inicio de la idea, la fotografía toma protagonismo. Los materiales y técnicas pictóricas utilizadas interactúan con la obra interviniendo con las texturas conseguidas tras su tratamiento, con el objetivo de que sea parte integrante y protagonista, a la vez, junto a la pintura del tema tratado.

La obra artística es matèrica, gestual, intimista, poètica, con un estilo más cerca del Informalismo abstracto. La paleta de colores, en general, es cálida y suave. Los materiales utilizados son recogidos en la naturaleza.

Las obras pictóricas son creadas con técnica mixta insertando objetos y materiales variados encontrados en la orilla del mar mediterráneo. Las fotografías de la Instalación "What We Lost" son intervenidas con proceso pictórico de pigmento acrílico, quizás para versionar la realidad y expresar lo que debería ser y no es.

www.saezdelafuente.com

BALEÀRICS MÚSICS

Del 1 al 31 de agosto de 2020

L'exposició col·lectiva Baleàrics Músics reuneix de manera excepcional a quinze artistes provinents de diferents punts del Mediterrani al voltat de la música i la creació plàstica.

Reprenent l'herència de la seua antecessora Baleàrics que va ser presentada fa uns mesos en aquesta mateixa sala i que congregava l'obra de deu artistes balears i valencians, Baleàrics Músics s'amplia amb la presència d'artistes algerians. Així, la costa nord d'Àfrica, l'arxipèlag balear i l'est de la península ibèrica dibuixen un triangle de connectivitat que convida al diàleg artístic i cultural.

Organitzada per la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat dels Illes Balears i la Fundació Baleària, ha sigut orquestrada pel comissari Antoni Torres Martorell. Cadascun dels artistes ha desenvolupat quatre peces inspirades en la música formant una col·lecció de més de seixanta obres entre pintures, escultures i fotografies. La mostra s'ha anat adaptant a les característiques de cada sala.

Amb el programa Llonges de la Cultura de la Fundació Baleària reforcem l'intercanvi entre cultures permetent la itinerància en aquesta anomenada "ruta de l'art mediterrani". És per això que ha recalat en diferents espais culturals de la Marina Alta com el Taller dels Ivars a Benissa, el Museu d'Art Contemporani de Pego o la Casa de Cultura de Pedreguer. Gràcies a la col·laboració amb l'Institut Cervantes d'Orà va poder visitar-se en el Museu d'Art Modern de la ciutat, sent la primera exposició que ha viatjat fora de les nostres fronteres. Després del seu pas per Dénia i El Verger començarà el seu camí per-Balears.

Alacant. De l'expressionisme abstracte del denier Juan Caravaca, al constructivisme del reconegut artista alemany resident a Dénia Hans Dieter Zingraff. A ells se suma l'estètica personal del pegolí Ximo Sendra Lull i la pintura metafòrica d'Alexandra Castillo.

Illes Balears. L'artista de Menorca Zulema Begur interpreta els seus Concerts des de l'abstracció figurativa mitjançant composicions plenes de color i moviment. De Mallorca, Félix Coll expressa la música i la dansa de les festes de Sant Jaume d'Algaida; Pep Coll dóna més musicalitat a la seua abstracció lírica; Tomeu Coll presenta la seua ordre dimensional entre figura i espai i José Manuel Menéndez Rojas reflexiona sobre el poder de la música i la seua relació amb l'ésser humà. Pilar Cerdà aporta la nota escultòrica amb el seu particular homenatge de dones intèrprets de gran prestigi. Des d'Eivissa, el folklore i la tradició musical de l'illa vénen de la mà de Diana Bustamante; Toni Planells fotografia i representa la sensualitat de les muses com a font d'inspiració artística; i les Migracions Musicals de Doralice Souza ens emboliquen amb els seus efectes difuminats.

Algèria. L'artista de Mostaganem Saïd Debladji recrea escenes de música tradicional morisca i d'Orà ens arriba una simfonia de formes musicals amb la característica pintura en resina de Mahmoud Taleb.

PEP AGUILAR

Temps i memòria

Del 11 de setembre al 7 de octubre de 2020

La vida que ja hem viscut, els pensaments, els moments, els records...són partícules del pas del temps.

De vegades necessitem evocar eixos moments per a viatjar cap al passat i reconstruir el teixit de fils de la memòria que la vida ha trencat al seu pas.

El temps devorador, el deteriorament físic, la pèrdua dels éssers estimats, l'evocació de la infància i adolescència, l'escola, són els temes que transiten per les obres d'aquesta exposició.

PEP AGUILAR MALLOL (El Verger, 1952). De formació autodidacta, de ben jove ja mostra interès per les arts plàstiques. A l'any 1972 acaba els estudis de Magisteri i inicia la seua activitat docent. Durant el curs 72 -73 s'especialitza en formació Artística i Pretecnològica per a EGB. Després de varies destinacions provisionals, el curs 1980-81 és destinat al C.P. LES VESSANES de Dénia on ha desenvolupat la seua tasca docent fins la seua jubilació en novembre de 2012. La major part de la seua activitat artística ha estat lligada a l'ensenyament, impartint classes, dirigint els tallers de falles i coordinant l'activitat plàstica del centre. En nombroses ocasions ha col.laborat amb l'ICE i el CEFIRE impartint cursos de perfeccionament en l'àrea d'Expressió Plàstica per a mestres de la comarca de la Marina Alta.

Del 2013 al 2017, ja jubilat, cursa estudis de grau a la facultat de Belles Arts d'Altea en les matèries de pintura, escultura, gravat i fundició. Actualment desenvolupa el seu treball a l'Escola de Plàstica Experimental A. Vives de Gata dirigida per Josep Ginestar. La seua obra és multidisciplinària i eclèctica amb treballs de pintura, escultura, ceràmica, tèxtils, instal.lacions...

ELS ODS DELS BALEÀRICS

Del 10 de octubre al 4 de noviembre de 2020

Un món millor

És constant sentir referències a un món millor, al benestar social, al canvi climàtic...i, de fet, han esdevingut protagonistes, entre altres, de les notícies dels darrers anys. S'ha començat a parlar de l'agenda 2030 i dels seus Objectius de Desenvolupament Sostenible, però ha tengut poc ressò, sobretot vist com esteim passant l'any 2020. Sense dubte, hem de treballar per a un món millor, i l'experiència d'aquest any ens ha de servir per adornar-nos que, tan sols junts i amb força, ens en sortirem. Per això és important marcar-se objectius per a un futur no molt llunyà, metes a les quals hem d'arribar perquè el món no camini cap a la seva destrucció, sinó que avanci constantment cap a un manteniment sostenible. Aquesta és la finalitat dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Davant d'aquesta aventura, l'art i els artistes no es poden quedar al marge, sobretot si a través de les seves obres poden conscienciar-nos per a aconseguir un món millor. Benvingudes siguin! Aquesta exposició que presentam avui pretén això: mostrar la visió que cada un dels divuit artistes té d'aquest conjunt d'objectius o d'un d'aquests en concret. Si, a més a més, la mirada a les seves obres serveix perquè prenguem un poc més de consciència que el món es pot arreglar sempre que tots hi facem feina, serà tot un èxit. I, si també serveix per motivar els espectadors de les obres artístiques, haurà valgut la pena.

Els ODS dels Baleàrics és la tercera exposició col·lectiva fruit de la col·laboració entre la Conselleria de Cultura, Participació i Igualtat i la Fundació Balearia i, com les anteriors, neix per crear ponts culturals entre les diferents terres mediterrànies, per a ser un lloc de trobada dels artistes illencs, llevantins i nord-africans. Aquests ponts se fan cada vegada més llargs, més amples i permeten un contacte més estret entre els artistes separats per la mar. I ara, a més, aquestes exposicions han arribat a ser un punt d'encontre, ja no només per artistes, sinó també pels espectadors mediterranis.

Aquí vos presentam una ampla mostra de devuit artistes que han reflexionat sobre els ODS i que avui ens en mostren el resultat. Esperem que serveixin per donar a conèixer més aquests objectius i no només això, sinó també per fer-los nostres i per conscienciar-nos que hem de treballar perquè es puguin complir i així el món avanci cada dia cap a un futur millor, més saludable.

No puc deixar d'agrair a tots els artistes la seva participació en aquest projecte, a tots els ajuntaments l'ajuda per dur-lo a terme...en definitiva, a totes aquelles persones que, d'alguna manera, fan possible que aquestes exposicions siguin una realitat. I esper que tots els que vegeu la present, ens acompanyeu en aquesta aventura cap a un món millor.

Que la recerca d'aquest món més sostenible guiï les nostres passes i ens dugui a deixar-ne un de molt millor de com el trobarem, crec que tots ho agraiem.

Antoni Torres Martorell

DIANA BUSTAMANTE

Des de la mar

Del 7 al 30 de noviembre de 2020

Pintora, gravadora i dissenyadora gràfica, Diana Bustamante viu i treballa a Eivissa. És Llicenciada en Belles arts a la Universitat Complutense de Madrid, en l'especialitat de Gravat Calcogràfic.

El seu llenguatge plàstic part d'una premissa que conjuga el paisatge i els costums locals, i que s'expressa en els límits de l'abstracte amb inspiració oriental. En el seu treball combina i interrelaciona tècniques de pintura, dibuix i collage amb el gravat, el collagraph, monotips i altres tècniques gràfiques.

Ha realitzat exposicions individuals periòdicament i ha estat seleccionada i premiada en certàmens nacionals de gravat i pintura.

Ha guanyat diferents premis com el Premi Vuit d'Agost de pintura del Consell Insular d'Eivissa, Primer Premi de pintura en la 4a edició del Concurs de Pintura de l'Autoritat Portuària de Balears (Mallorca) el 2013, Menció d'Honor en la 5a edició del mateix certamen i finalista al II Certamen Nacional de Disseny de Segells, Correos España, 2015.

A l'àmbit nacional ha participat en nombroses exposicions col·lectives (Madrid, Mallorca, Eivissa, Alacant, Galícia...) i recentment en la Galeria Indi d'Eivissa, Galeria Jorge Alcolea d'Eivissa, en la Galeria Marimón i en el Museu d'Art Contemporani de Porreres a Mallorca.

Ha participat en la 1a Mostra Internacional d'artistes espanyols a Taiwan (2015), a la 2a edició del projecte solidari Mata Ombres (Mata ombres) de la Fundació Vicente Ferrer, Anantapur, a l'Índia al febrer 2019 i recentment en la mostra col·lectiva

Baleàrics & Baleàrics Músics en el Museu d'Art Modern d'Orà (MAMO), a Algèria. Des de la mar és l'últim treball artístic de Diana Bustamante, un recorregut per enclavaments mítics del paisatge de la costa Mediterrània.

La bellesa natural de Es Vedrà a Eivissa, la icònica Sa Foradada a Mallorca o la menorquina i pintoresca Cala Macarella són algunes parades imprescindibles de Balears. Però Diana també dedica les seues pinzellades a altres llocs únics, llocs als quals portarà la seua obra. Dénia, amb el seu majestuós Montgó, on comença aquesta meravellosa aventura, i la Costa da Morte a l'Atlàntic. La creació d'un llenguatge tan personal com poètic ens descobreix a una artista de gran sensibilitat, capaç de connectar amb l'espectador en la seua visió del paisatge.

JOSÉ LUIS VERA LLORENS

Rincón del olvido

Del 10 de diciembre de 2020 al 9 de enero de 2021

Rincón del Olvido és una exposició de pintura solidària i reivindicativa en benefici de les xiquetes oblidades de l'Orfenat Betania (Costa d'Ivori), desenvolupat per l'Orde dels Carmelites Descalços.

“El projecte naix a principis de març 2020 amb la pandèmia del coronavirus, i quan intuïsc que en les primeres festes patronals d'estiu als nostres pobles i llogarets es podran realitzar poques activitats.

En aquest panorama, el meu primer objectiu va ser fer una línia temàtica que invoque el record d'oficis i activitats oblidades i també de vivències sentides dels nostres pobles. Una iniciativa que facilite la comunicació, la xarrada entre els veïns i estiuejants sobre el que feien els seus pares, mares, àvies i avis. Pintures que traguin de l'oblit la forma de vida en la qual nosaltres afonem les arrels. Uns temps en els quals la mecanització i la indústria eren els cossos de la dona i l'home i dels nostres companys incansables els animals, les tinajas de fang, la sària i l'esparg, la falç o corbella, el carbó, etc.

Aqueixa forma de vida que hui mirem amb admiració i també amb enyorança. Qui no ha jugat en els munts de palla en les eres, o s'ha pujat a la sària del mul? Qui no s'ha banyat en les basses de reg, qui no ha regrunyat quan havíem d'ajudar a recollir l'oliva o a pelar l'ametla? Records oblidats, com veure nàixer a un choto i mamar de la seua mare. A l'Espanya oblidada està l'ànima i el cor que bomba la vida de les persones i la terra. Ací estan els boscos, els camps de cultius, els brolladors d'aigua, els rius.

L'esperança de vida de les persones de les ciutats està en aquesta Espanya oblidada. Recorde aquella cançó en la qual Joan Manuel Serrat li deia al seu pare amb profunda tristesa "*Pare que el riu ja no és riu*".

El següent objectiu del Racó de l'oblit són les xiquetes oblidades de Betania. L'orfenat que van fer els Pares Carmelites Descalços a Àfrica, en un suburbi (Gonzagueville) d'Abidjan a Costa d'Ivori, i que gestionen les Germanes Carmelites Teresas de San José amb àmplia experiència en aquest menester en diverses parts del món.

L'orfenat Betania es construeix durant una de les guerres on les xiquetes quedaven sense família. Massa xiquetes soles que per la seua edat i el seu gènere corrien especial risc. Jo conec el centre i el seu funcionament perquè vaig tindre la sort de participar en la seua gestació, i m'agrada que els beneficis d'aquesta exposició es destinen a una cosa concreta que es pot veure i tocar i sentir el benefici real que produeix en aqueixes xiquetes, que hui temen l'arribada de la Covid19 en aqueixos llocs on l'escassetat de recursos per a fer-li front terroritza a les seues gents".

José Luis Vera Llorens

José Luis Vera Llorens és pintor autodidacta. Es va formar amb la seua mare que era professora de Belles Arts i amb altres professors amics d'ella. Va voler cursar els estudis superiors de belles arts, desistint d'això davant l'insistent consell de la seua mare "de l'art no es menja". Va realitzar estudis universitaris de Dret, en el que treballa des de llavors, sense haver deixat mai de dibuixar, pintar i investigar en altres arts. Ha realitzat dues exposicions en solitari *Mussol i maduixes*, en l'Ateneu de València i *Renàixer* a Cortes de Pallás, després del paorós incendi de l'any 2012. També ha participat en diverses exposicions col·lectives.

3.2 Taller Turia en Els Magazinos, Dénia

- Mediterráneos. Exposición colectiva de cinco artistas valencianos, cinco propuestas diferentes sobre el Mediterráneo.
- Baleàrics Músics
- Luis Maraver. Tengo que ir. Exposición de pintura de paisajes de distintos países.
- Ramón Pérez Carrió. Encants i perills de les sirenes. Exposición de pintura
- Diana Bustamante. Des de la mar. Exposición de pintura
- Rafael Armengol. Bodegons. Exposición de pintura
- Hans Dieter Zingraff. Ser y parecer. Exposición de pintura
- Leila Amat. Minerales de sangre. Exposición fotogràfica del Festival Ojos Rojos
- Joan Castejón. Elogi de la memòria. Exposición de pintura y obra gràfica
- Les millor fotografies del II Concurs Guille Martín Revillo. Exposición de fotografía

MEDITERRÁNEOS

Del 3 al 28 de enero de 2020

Dénia se erige en un enclave privilegiado del Mediterráneo. Junto a la omnipresente figura del Montgó y frente a las Islas Baleares, su situación estratégica ha contribuido al desarrollo social, económico, comercial, cultural y artístico a lo largo de la historia. Desde que fuera base naval romana en el siglo I a.C. hasta la época de esplendor de la pasa, el puerto dianense ha sido origen y destino de mercaderes, reyes, escritores o empresarios, teniendo siempre un carácter cosmopolita y urbano. Ya en el siglo XX la ciudad se convierte en un paraíso para veraneantes nacionales y extranjeros en busca del sol y la buena vida y, desde hace unos años, ostenta el título de Ciudad Creativa de la Gastronomía.

Con el título **Mediterráneos**, Els Magazinos y la Fundació Baleària presentan una exposición colectiva que reúne la obra de cinco artistas que, por una razón u otra, están vinculados a Dénia. Su pasión por esta tierra y su interés por el paisaje mediterráneo constituyen el discurso

argumental de esta variada y singular muestra que incluye pintura, fotografía e ilustración gráfica.

Ángel Fuentes, Arantza Sáez de Lafuente, Hugo Giner, Javier Cerdá y Monique Thomas ofrecen su visión del Mediterráneo en una representación ecléctica que combina técnicas y estilos diferentes. Desde el punto de vista conceptual, produce en su conjunto una reflexión irrevocable hacia la conservación de nuestro patrimonio natural, la preservación de la costa y la protección del medio marino.

Esta muestra nace de la necesidad de dar respuesta a la cantidad de sugerencias y propuestas recibidas para exponer en el Taller Turia. Una sala que, por su potencial y su increíble ubicación, ha generado una expectación e interés general tanto para el público como para los artistas que residen en la zona.

Con esta apuesta cultural se pretende dinamizar la vida artística de la ciudad a favor del conocimiento y la educación, aportando visibilidad a los artistas y favoreciendo la creación de sinergias y puntos de encuentro en torno al arte contemporáneo.

Mediterráneos es un homenaje a Dénia, a ese magnetismo que desprende como fuente de inspiración constante.

Sandra Pilato
Fundació Baleària

BALEARICS MÚSICS

Del 31 de enero al 1 de marzo de 2020

L'exposició col·lectiva Baleàrics Músics reuneix de manera excepcional a quinze artistes provinents de diferents punts del Mediterrani al voltat de la música i la creació plàstica.

Reprenent l'herència de la seua antecessora Baleàrics que va ser presentada fa uns mesos en aquesta mateixa sala i que congregava l'obra de deu artistes balears i valencians, Baleàrics Músics s'amplia amb la presència d'artistes algerians. Així, la costa nord d'Àfrica, l'arxipèlag balear i l'est de la península ibèrica dibuixen un triangle de connectivitat que convida al diàleg artístic i cultural.

Organitzada per la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat dels Illes Balears i la Fundació Baleària, ha sigut orquestrada pel comissari Antoni Torres Martorell. Cadascun dels artistes ha desenvolupat quatre peces inspirades en la música formant

una col·lecció de més de seixanta obres entre pintures, escultures i fotografies. La mostra s'ha anat adaptant a les característiques de cada sala.

Amb el programa Llonges de la Cultura de la Fundació Balearia reforcem l'intercanvi entre cultures permetent la itinerància en aquesta anomenada "ruta de l'art mediterrani". És per això que ha recalat en diferents espais culturals de la Marina Alta com el Taller dels Ivars a Benissa, el Museu d'Art Contemporani de Pego o la Casa de Cultura de Pedreguer. Gràcies a la col·laboració amb l'Institut Cervantes d'Orà va poder visitar-se en el Museu d'Art Modern de la ciutat, sent la primera exposició que ha viatjat fora de les nostres fronteres. Després del seu pas per Dénia i El Verger començarà el seu camí per Balears.

Alacant. De l'expressionisme abstracte del denier Juan Caravaca, al constructivisme del reconegut artista alemany resident a Dénia Hans Dieter Zingraff. A ells se suma l'estètica personal del pegolí Ximo Sendra Lull i la pintura metafòrica d'Alexandra Castillo.

Illes Balears. L'artista de Menorca Zulema Begur interpreta els seus Concerts des de l'abstracció figurativa mitjançant composicions plenes de color i moviment. De Mallorca, Félix Coll expressa la música i la dansa de les festes de Sant Jaume d'Algaida; Pep Coll dona més musicalitat a la seua abstracció lírica; Tomeu Coll presenta la seua ordre dimensional entre figura i espai i José Manuel Menéndez Rojas reflexiona sobre el poder de la música i la seua relació amb l'ésser humà. Pilar Cerdà aporta la nota escultòrica amb el seu particular homenatge de dones intèrprets de gran prestigi. Des d'Eivissa, el folklore i la tradició musical de l'illa vénen de la mà de Diana Bustamante; Toni Planells fotografia i representa la sensualitat de les muses com a font d'inspiració artística; i les Migracions Musicals de Doralice Souza ens emboliquen amb els seus efectes difuminats.

Algèria. L'artista de Mostaganem Saïd Debladji recrea escenes de música tradicional morisca i d'Orà ens arriba una simfonia de formes musicals amb la característica pintura en resina de Mahmoud Taleb.

LUIS MARAVER

Tengo que ir

Del 5 al 29 de marzo de 2020

Tengo que ir

Esta frase es el impulso hacia la aventura, hacia la vida. Desde mi juventud, al contemplar imágenes de lugares míticos en fotografías, me hacía a mi mismo esa afirmación, con la ilusión de que algún día se cumplirían los sueños, sueños hasta entonces solo en mi imaginación; estaba seguro que tarde o temprano se cumplirían. Imágenes grabadas en la memoria, con una larga lista de lugares que tenía que visitar.

No vaciles nunca en irte tan lejos, más allá de todos los mares, de todas las fronteras, de todos los países, de todas las creencias. (Amin Maalouf)

Los sueños se cumplen y te aseguro que vale la pena. He podido realizar grandes viajes a lugares increíbles, con los pies en la tierra y la mente en las nubes, aprendiendo a mirar con nuevos ojos, dispuesto a llegar al lugar donde conocerme mejor, porque la vida no es más que un camino hacia uno mismo. Cada lugar es distinto, según la percepción personal y el estado de ánimo. Se tiene que viajar para aprender, esta es la teoría, dejándote llevar, para captar la riqueza de los nuevos territorios por descubrir; entonces aparecerán, sin ninguna duda, las revelaciones que necesito para crear. Como artista, soy consciente de que cualquier momento, producido por una vivencia, puede ser el detonante de un gran estallido de creatividad.....y el viaje nunca se acaba.

Luis Maraver

Maraver, el viajero

Hace no pocos años asistí a la presentación del libro “El viaje en un cuaderno” de Luis Maraver, una preciosa edición de tirada limitada y con un dibujo original. En él descubrí el Maraver más sutil, el que con unos breves trazos, con una gran sencillez incluso a veces mono-color, logra transmitir tal cantidad de emociones, que te hacen partícipe del viaje descrito.

Siempre que tengo un libro en la mano, lo destrozo visualmente, sobre todo si me atrae, no dejo rincón ni página sin visionar. Esto es lo que ocurrió con el libro citado. En la última página en la parte de agradecimientos se podía leer “a los que me acompañaron en los viajes” ... y aparecían toda una serie de amigos que habían compartido sus aventuras. Aquel día cuando lo leí, aunque ha pasado tiempo, tengo que reconocer que sentí sana envidia. No dudé en pensar “Tengo que ir”.

Hoy, ya puedo decir que he tenido la suerte de compartir con Luis un viaje por tierras exóticas, fotografiarlo cuaderno en mano en medio de unos parajes idílicos, siempre preparado para

coger apuntes de estas maravillosas impresiones que sólo las mentes tocadas por las musas pueden transmitir. Ver como despierta la admiración de los habitantes del lugar, donde aquel señor extranjero se sienta y toma notas... la curiosidad entre los nativos se extiende, y lo raro es verle solo; siempre está rodeado de niños o adultos que gozan in situ de la habilidad creadora de Luis. Más tarde, he podido comprobar cómo aquellos apuntes se convertían en unas espléndidas obras que iluminan e irradian emociones en todos los lugares donde se han expuesto.

¿Qué pasa por la cabeza de este viajero incansable? ¿Qué siente cuando se enfrenta a unas telas blancas? Nosotros sólo podemos ver el resultado. Luis es capaz de convertirlas, pincel en mano, en obras donde la materia y el color consiguen mezclarse con una plenitud casi diabólica.

Si hay una obra de un artista que sea viajera, ésta es sin lugar a duda la de Luis Maraver. Y la creatividad para crecer necesita nuevos horizontes... Horizontes que, año tras año, Luis busca y encuentra y de los que ahora, en esta exposición, nos hace partícipes. Dejémonos seducir por la magia de los viajes, la magia de lugares exóticos, la magia del color y del pincel... la magia de Luis Maraver, pero, sobre todo, dispongámonos a disfrutarla.

Antoni Torres
Baix el lladoner

Jose Luis Maraver Moreno (La Puebla del Río, Sevilla, 1957) reside en Mallorca desde el año 1972. Pintor y escultor de formación autodidacta, destaca por su proximidad a las corrientes neofigurativas con un gran interés por la materia, combinando la tradición y la innovación.

A lo largo de su trayectoria artística ha presentado su obra tanto en exposiciones individuales como colectivas en Baleares, Sevilla, Barcelona, Madrid o Alicante y en países como Italia, Francia, Alemania o Suecia, entre otros.

RAMÓN PÉREZ CARRIÓ

Encants i perills de les sirenes

Del 12 al 30 de junio de 2020

La pintura de Ramon Pérez Carrió (Pedreguer, 1960) s'embarca en esta aventura literària, artística i mitològica amb una exposició que ha recorregut les "Llonges de la Cultura" d'Eivissa, Mallorca i ara Dénia de la mà de la Fundació Balearia; i és que les sirenes no solament exhibeixen els seus encants nadant al voltant de les illes i del càlid litoral del Mare Nostrum, a més acompanyen i agiten les seues cues per a obrir corredors i guiar les naus en la seua singladura.

Es tracta de l'obra original que il·lustra el llibre *Encantos y peligros de las sirenas* de Carlos García Gual, editat per Aitana, Altea, i 1r Premi d'Enquadernació de l'Associació Industrials Gràfics de València i Província. Per a ell Pérez Carrió va crear 24 pintures a l'oli i encàustica, algunes de gran format, a més d'obra gràfica (capitulars, portadelles, cobertes, filigranes...) i un gravat calcogràfic original per al punt de lectura.

Carlos García Gual (Palma de Mallorca, 1943) és escriptor, filòleg, crític, traductor i catedràtic de filologia grega en la Universitat Complutense de Madrid; en este llibre fa un recorregut complet des de l'antiguitat i el classicisme fins al romanticisme, assenyalant l'evolució de la figura assignada a estos éssers sobrenaturals: El mite, l'al·legoria, els símbols en què es troben inscrites, les anècdotes que les situen en la realitat, les fabulacions de les quals s'intenten alliberar, la saviesa, sensibilitat, encants, conxorxes i perills.

Amb estes paraules d'introducció assenjala l'esperit, compromís i conjunció que es dona en esta xicoteta joia de bibliofília: *"Este llibre reuneix, per iniciativa de l'editor, dues perspectives sobre el món de les sirenes: d'una banda, uns textos que evoquen el seu rastre mític i literari de molts segles, i, d'un altra, una visió pictòrica actualitzada que subratlla com eixes figures tan seductores continuen perdurant original i vivaçment en la fantasia d'un artista d'avui"*.

El simbolisme erigeix ponts ostensibles per a la lectura i ritmes visuals que Pérez Carrió aplica en la seua interpretació plàstica. Amb un aspecte més humà i un erotisme compassat amb les imatges mediàtiques, contemporitza la seua versió d'estos éssers fantàstics. Els fons i escenografies que crea a partir de textures, veladures i cromatismes, insinuen les amenaces quimèriques i les atmosferes oníriques en les quals es transforma la realitat quan ens aventurem a les contingències d'allò desconegut atrets per la màgia del seu cant.

Destaca el poeta-escriptor eivissenc Vicente Valero la insularitat d'este ésser mitològic que encarna la simbologia de "la bella i la bèstia": Si el primer, encant i erotisme, és el que ressalta de les imatges de Pérez Carrió, la percepció monstruosa seria més tangible en el recorregut pel

text de l'autor, una obra didàctica i imperiosa per a entendre, es crega en la seua existència o no, la naturalesa, virtuts i perills atribuïts a estos éssers sobrenaturals.

El quadre escollit pel cartell representa el naixement de la triple Hècate, divinitat lunar, infernal i marina, en forma de sirena alada enfront d'Eivissa, mirant-se en l'espill de les seues aigües.

<http://www.ramonperezcarrio.com/>

DIANA BUSTAMANTE

Des de la mar

Del 3 al 27 de julio de 2020

Pintora, gravadora i dissenyadora gràfica, Diana Bustamante viu i treballa a Eivissa. És Llicenciada en Belles arts a la Universitat Complutense de Madrid, en l'especialitat de Gravat Calcogràfic.

El seu llenguatge plàstic part d'una premissa que conjuga el paisatge i els costums locals, i que s'expressa en els límits de l'abstracte amb inspiració oriental. En el seu treball combina i interrelaciona tècniques de pintura, dibuix i collage amb el gravat, el *collagraph, monotips i altres tècniques gràfiques.

Ha realitzat exposicions individuals periòdicament i ha estat seleccionada i premiada en certàmens nacionals de gravat i pintura.

Ha guanyat diferents premis com el Premi Vuit d'Agost de pintura del Consell Insular d'Eivissa, Primer Premi de pintura en la 4a edició del Concurs de Pintura de l'Autoritat Portuària de Balears (Mallorca) el 2013, Menció d'Honor en la 5a edició del mateix certamen i finalista al II Certamen Nacional de Disseny de Segells, Correos España, 2015.

A l'àmbit nacional ha participat en nombroses exposicions col·lectives (Madrid, Mallorca, Eivissa, Alacant, Galícia...) i recentment en la Galeria Indi d'Eivissa, Galeria Jorge Alcolea d'Eivissa, en la Galeria Marimón i en el Museu d'Art Contemporani de Porreres a Mallorca.

Ha participat en la 1a Mostra Internacional d'artistes espanyols a Taiwan (2015), a la 2a edició del projecte solidari Mata Ombres (Mata ombres) de la Fundació Vicente Ferrer, Anantapur, a l'Índia al febrer 2019 i recentment en la mostra col·lectiva Baleàrics & Baleàrics Músics en el Museu d'Art Modern d'Orà (MAMO), a Algèria.

Des de la mar és l'últim treball artístic de Diana Bustamante, un recorregut per enclavaments mítics del paisatge de la costa Mediterrània. La bellesa natural de Es Vedrà a Eivissa, la icònica Sa Foradada a Mallorca o la menorquina i pintoresca Cala Macarella són algunes parades imprescindibles de Balears.

Però Diana també dedica les seues pinzellades a altres llocs únics, llocs als quals portarà la seua obra. Dènia, amb el seu majestuós Montgó, on comença aquesta meravellosa aventura, i la Costa da Morte a l'Atlàntic.

La creació d'un llenguatge tan personal com poètic ens descobreix a una artista de gran sensibilitat, capaç de connectar amb l'espectador en la seua visió del paisatge.

RAFAEL ARMENGOL

Bodegons

Del 31 de julio al 31 de agosto de 2020

«Y, aun así, detrás todo aquello está el dibujo o, como diría Picasso, el arma del dibujo. Me viene ahora al pensamiento una exposición en la desaparecida galería Leonarte, dedicada a las coliflores (las “armencols”, ironizaba el pintor). Aquellas coles cosechadas en los campos de la Ribera eran un prodigio, por la textura y sutilidad, por el hiperrealismo que nos remitía de golpe al cosmos del gran Sánchez Cotán. Cada col era un mundo, un universo de matices, un tipo de cerebro en disección, con aquel crecimiento fractal, sutil e infinito. A veces, sobre algunos de aquellos cuadros también aplicaba su técnica de los colores y daba a la proletaria coliflor un tratamiento propio, un filtro Armengol.»

En realidad, Rafael Armengol tiene una capacidad especial para fijar estos productos de la huerta: da igual que sea un plato de tomates (aquellos tomates perfectos que hace cada año su vecino, el tío Adelio) o las olivas de los olivos de su jardín (las celebradas “armengolives”). Al final de los años setenta terminó unas series pictóricas sobre la huerta, con un claro contenido reivindicativo y ecologista, donde su gran capacidad para el dibujo de nuevo quedaba reflejada. En especial, resultaban prodigiosos sus óleos sobre las pencas, cómo conseguía reproducir aquella ensambladura sutil de las hojas, aquella filigrana vegetal.»

El pintor valenciano Rafael Armengol (Benimodo, 1940), a lo largo de su dilatada trayectoria, ha desarrollado un lenguaje propio, muy característico, un cuño pictórico que lo representa. Hace cincuenta años, cuando inició su investigación artística sobre la naturaleza del color, fijó las bases de su investigación pictórica, que se podrían resumir en tres puntos básicos: la investigación alrededor de cómo la imagen es reproducida a los distintos sistemas mecánicos de los medios de comunicación; la contraposición a estos elementos contextuales de imágenes de la iconografía clásica (extraídas de la obra de pintores como Botticelli, Mantegna, Ghirlandaio, Van der Weyden y Giorgione, entre otros), para provocar la atención e incrementar la carga expresiva; y, finalmente, el análisis de la naturaleza de los colores puros; esto es, aquellos que se originan cuando la luz blanca atraviesa un prisma y da lugar a toda la gama cromática del arco iris.

De este modo, trabajando el color, Armengol ha dado salida en su preocupación para crear una obra vinculada a su tiempo y a la vez mantener un diálogo permanente con la pintura clásica, con una relectura desde la óptica actual. Todo esto ha hecho que sus trabajos tengan una dimensión especial, no solo por la sorprendente y original manera de plasmarlos, sino también por el contenido metafórico, sugerente, que provoca al espectador.

Martí Domínguez
Universitat de València

HANS DIETER ZINGRAFF

Ser y parecer

Del 4 al 27 de septiembre de 2020

Hans Dieter Zingraff: salir del marco

“Detenerse en la obra más reciente de Hans Dieter Zingraff es como asomarse a un ordenador mundo mental que, a la vez que sabe desentenderse de la reproducción de imágenes anteriores, inventa y crea nuevas formas abriéndose a planos especiales distintos, con un nuevo lenguaje, un vivo y sosegador cromatismo, una serenidad compositiva estructurada a través del rigor del oficio, de la acción reflexiva, pero con ese punto de “desobediencia” que toda autenticidad artística conlleva.

Artista multidisciplinar, nada nuevo del arte le es ajeno, posee ese lenguaje propio que distingue al verdadero creador en cualquier lugar donde su obra esté presente.

Nacido en Karlsruhe (Alemania) reside desde hace años en Denia (Alicante) donde tiene su estudio y su refugio, autor cosmopolita, de amplia proyección internacional, creador de una extensa e importante obra presente en colecciones y museos, fundaciones y galerías de casi todo el mundo que sería imposible enumerar en tan exiguo espacio.....

En su obra, pese a su apariencia -real por otra parte- de equilibrio y positivismo, existen filos y límites transgresores; vías de escape que oscilan entre los laberintos del conocimiento y las trampas de la emoción, la lucidez de la racionalidad más templada y el combate de la intuición consistente en esa lucha que desde siempre mantiene entre el “ser y parecer”.

Una obra engendradora de nuevos enfoques formada de realidad e imaginación, donde existen yuxtaposiciones, elementos colagísticos que refuerzan el campo de todo aquello impalpable y meditado que el subconsciente fragua y la mente proyecta y el creador dirige hacia la inteligencia del que observa a la vez que a su parte más sensorial o sensitiva. No hay títulos aquí, ni referentes. Las propias composiciones hablan de la libertad muy bien medida y calculada y se erigen como vectores. El color alcanza combinaciones exquisitamente luminosas, satinadas, increíbles, un cromatismo rico y espacial que adopta esa tersura que el mar posee en las amanecidas levantinas.... Bajo el cielo diurno la mente de Zingraff, el pensamiento, la mirada frente al espacio, sueña...Crea”.

LEILA AMAT – FESTIVAL OJOS ROJOS

Minerales de sangre

Del 2 al 31 de octubre de 2020

Leila Amat siempre se ha considerado una fotógrafa de “Ideas y sueños”, aunque su trabajo tiene un sentido dentro del marco de la fotografía construida. Ella adquiere a través de su trabajo la conciencia del “yo” para proyectarlo vía una imagen y se convierte en la directora de su universo personal, dentro una de las corrientes fotográficas más introspectivas que existen.

La fotografía se convierte en una herramienta mediante la cual canaliza su interior para explicarlo y hablar de sí misma. De esa realidad interna, además de la externa, sabrá seleccionar lo que le pertenece y transformarlo en algo parecido a una metarealidad, es decir, la fotografía tiene una carga de verdad absoluta dentro de nuestro universo interior y exterior de la que forma parte todo aquello que podemos percibir y comprender, como aquello que no podemos percibir ni comprender.

Muchos se han atrevido a calificar de manera muy acertada y concisa este tipo de fotografía como “Fotografía construida”, ya que interviene y manipula la realidad, generando una imagen de la nada. Sin la existencia del fotógrafo, esa composición jamás se habría dado en el plano visual de ninguna otra persona. Este tipo de fotografía tiene como base la imaginación. Estimular el proceso imaginativo le permite manipular información generada en nuestro interior, con el fin de crear una representación percibida por los sentidos de la mente. Es un proceso potencialmente creativo, porque en ausencia de estímulos del ambiente, somos capaces de inventar.

La imaginación le permite a Leila Amat pensar en algo que se había percibido previamente pero que ya no se encuentra presente. El procedimiento se nutre de la memoria para manipular la información y relacionarla con experiencias que no dependen del estado actual del organismo, por lo que se entiende que toma elementos antes percibidos y experimentados, y los transforma en nuevos estímulos y realidades.

JOAN CASTEJON

Elogi de la memòria

Del 5 de novembre al 8 de diciembre de 2020

Joan Castejón. Elogio de la memoria

La primera exposición de Joan Castejón en el Taller Turia de Els Magazinos, Lonja de la Cultura de la Fundació Balearia y sala ya de referencia que se ha consolidado en la escena cultural de Dénia, contiene una serie de obra gráfica intervenida que recorre desde los años setenta, recordando hitos de la obra dibujística del autor, hasta los últimos años y este presente 2020 con el homenaje al amigo Ovidi en sus "25 años de vacaciones". La exposición acoge también los últimos trabajos sobre tela. Una serie de óleos de medio y gran formato, bodegones para rendir honor a la belleza, a la historia en común de nuestra civilización. Elogio de la memoria.

"La obra de Castejón comprende un amplio abanico cultural y filosófico en el que el amor, el miedo, la libertad, la paz, la historia, la guerra o la soledad encuentran su espacio. Estos temas guardan una estrecha vinculación con el ser humano y con la realidad de nuestra época y son plasmados por el artista para hacernos partícipes de su discurso vital. Castejón es un investigador que indaga y expresa sus hallazgos a través del arte. A lo largo de su trayectoria, desde 1964, ha explorado la pintura, el grabado, la escultura y el dibujo... Su trabajo se presta a múltiples interpretaciones y ofrece diversos niveles de lectura debido a su intensa carga poética y poder expresivo, suscitando así una suerte de contemplación reflexiva".

Carlos Arenas

Joan Castejón, nacido en Elche en 1945, aparece en la escena pictórica valenciana a mediados de los 60 coincidiendo con el llamado realismo social en arte como respuesta a la represión de las libertades.

Desde los primeros óleos y dibujos hasta su actual trabajo, Castejón ha desarrollado una iconografía propia (un lenguaje para comunicar las cosas) y un estilo muy personal. En su obra, fundamentalmente figurativa, hay componentes surrealistas, simbólicos y expresionistas.

La obra de Joan Castejón ha sido expuesta en instituciones europeas y americanas como el IVAM, Valencia. Universidad de la Sorbona, París. Casa de Goya en Burdeos. Museo de la Solidaridad Salvador Allende, Chile. Centro Cultural Español. Montevideo, Uruguay. Han escrito sobre su obra escritores y críticos de arte como Fernando Castro Florez y Mar Menendez en el catálogo "Joan Castejón y El Quijote", Carlos Barral, Mario Vargas Llosa y JJ Armas Marcelo en el catálogo para la exposición "Castejón, Macondo" en el 73, José Manuel Caballero Bonald en el catálogo "De lo real y lo imaginario" 2001, Juan Angel Blasco Carrascosa en el libro "Dibuixos" del 98, Vicent Andrés Estellés, en su poema "Pintor de cintures florides", Aguilera

Cerní en el catàlego “Nueva figuración alicantina” del 75. Romà de la Calle ha realizado varios estudios extensos sobre su obra a lo largo de toda su trayectoria como “La realidad de lo imaginario” del 81. Recientemente han tratado sobre su obra también Carlos Arenas, Manuel Vicent y Tomás Llorens entre otros.

LES MILLORS FOTOS DEL II CONCURS DE FOTOGRAFIA GUILLE MARTIN REVILLO

Del 11 de diciembre de 2021 al 3 de enero de 2020

Les millors fotos del II Concurs de Fotografia Guille Martí Revillo

El II Concurs de Fotografia Guille Martí Revillo presenta 22 fotografies inspirades en la pràctica deportiva i la naturalesa.

Les imatges han sigut seleccionades per un jurat format per professionals de la fotografia i l'esport: els fotògrafs Bleda i Rosa, Xavier Ribas i Teresa Ortega, els escaladors Germans Pou i la baloncestista Piluca Alonso.

És dels pocs certàmens que conjumina fotògrafs i esportistes en el jurat i té tantes categories com activitats esportives practicava Guille, que va morir mentre realitzava pesca submarina en Cala Ambolo (Xàbia).

El concurs és una iniciativa de la família Martí Revillo per a recordar a Guille, aficionat a la fotografia i que té com a objectiu fomentar la formació per a aconseguir la pràctica segura de l'esport. En aquest sentit, té el suport de FEDAS (Federació d'Activitats Subaquàtiques de la Comunitat Valenciana).

L'exposició, que compta amb l'ajuda de la Universitat Politècnica de València (UPV) s'ha pogut visitar a la Casa de l'Alumne de la UPV, el Centre Penitenciari "Antoni Asunción Hernández" de Picassent i el Centre del Carme Cultura Contemporània de València.

A les imatges dels guanyadors José Cintas Albiol, Carlos Punyet Iriondo i Iñaki Unamuno, pertanyents a les categories de bàsquet, naturalesa i surf, s'uneixen les fotografies d'Ismael Ibáñez, Gonzalo Bartolomé Tierra, Jorge Feliu Escagüés, Miguel Caveró Carazo, Carlos de Cos, Alejandro Vignoni, Sergio Muñoz Manzano, Antonio Pascual Pedrero, Juan Vicente Muñoz de Morales, Pablo Pérez Herrero, Albano Bilbao López, Urbano Suárez Fernández, José Miguel Romero Barco, Nacho Hernández, Raúl Valenciano Ferreira, Ricardo Pérez Feito i Rafael Martínez Bas.

3.3 Centro de Exposiciones del Museo de Arte Contemporáneo, Pego

- *María José Zanón. Diálogos con el espacio. Exposición de escultura*
- *Joan Pascual Roca. Imaginatio mare. Exposición de pintura inspirada en el fondo marino.*
- *Els ODS dels Baleàrics. Colectiva de pintura, escultura, fotografia e instalació sobre los Objetivos de Desarrollo Sostenible. Artistas Baleares, valencianos y argelinos.*
- *Diana Bustamante. Des de la mar. Exposición de pintura sobre el paisaje mediterráneo.*

MARIA JOSE ZANÓN

Diálogos con el espacio

Del 9 de enero al 5 de febrero de 2020

Desde hace varios años la artista Mª José Zanón desarrolla una investigación que tiene como eje central el espacio escultórico como porteador de historias, bien sean pasadas, presentes o futuras.

Mediante el empleo de formas consistentes y el uso de distintos materiales como metal, madera, piedra o papel, afronta su propósito hacia el análisis del alma humana respecto al espacio.

Con los objetos de índole minimalista, a la par que expresivo, explora la idea de casa desde el concepto poético, reflexivo, íntimo y metafórico, estableciendo una relación de diálogo y comunicación con el lugar físico.

A través de las esculturas, este espacio se llena de recuerdos, sentimientos, historias - ya sean buenas o malas, pasadas o actuales-, todo configurado desde la memoria.

En Diálogos con el espacio, Zanón parte de una reflexión poética de la imagen de ese espacio íntimo y personal a través de un ensayo sobre la relación entre imaginación y los diversos aspectos de nuestra propia experiencia. Muestra así todo un conjunto de obras que, configuradas a modo de instalación, fusionan la imaginación con la experiencia sensible, el espacio arquitectónico y la propia memoria, determinando los diferentes espacios escultóricos creados por la artista.

Para ello recurre al empleo de distintos recursos expresivos, como la poética de las imágenes, donde Zanón rescata las historias y los contextos de su pasado, de nuestro pasado como sujeto. Por medio de estas imágenes, la escultora reproduce la realidad captada a través de los sentidos, de la imaginación y de su particular experiencia.

Lo que se pretende con las imágenes poéticas es evocar, reproducir, despertar a través de las formas, los colores, los símbolos, la imaginación, y lograr que el lector-espectador tenga la posibilidad de re-leer e imaginarse lo que el artista le muestra ante él, introduciéndole en la historia narrada y generando nuevas ideas, conceptos, o nuevas asociaciones entre ambas.

Según la comisaria de la muestra, Elia Torrecilla, artista interdisciplinar cuya investigación se centra en el espacio como paradigma de la experiencia y de cómo sentirse parte del todo urbano a través del cuerpo, es en esta muestra, donde la obra de Zanón refleja su intensa e íntima relación que ha mantenido con los distintos materiales con los que la artista ha venido trabajando, experimentando y explorando al máximo todas las posibilidades y particularidades que nos brindan, tanto el “ESPACIO”, como el procedimiento de construcción en metal, la instalación como medio de creación, el color, así como las distintas técnicas y materiales del ámbito escultórico.

Galardonada con numerosos premios nacionales e internacionales, Mª José Zanón (Valencia, 1970) ha realizado numerosas muestras dentro y fuera del país, exponiendo de manera individual y colectiva en Buenos Aires, Mar del Plata, Roma, Essaouira, Bretaña, Alicante, Valencia, Castellón, Madrid, Lérida, Bilbao, Tenerife, Murcia, Málaga, Mallorca, Ibiza, Huelva, Albacete.

Sus investigaciones plásticas están encaminadas hacia la exploración y el análisis de las distintas cualidades expresivas que poseen los materiales.

Fruto de las distintas líneas de investigación que ha llevado a lo largo de estos años, además de las publicaciones que ha realizado de los distintos estudios, tanto en artículos científicos como en capítulos de libros de ámbito artístico, le han concedido varios premios a su labor investigadora-creadora en Certámenes artísticos de reconocido prestigio. Entre sus obras premiadas destacan el Primer Premio de Escultura X Bienal escultura “Jose María Rausell”, Meliana; Segundo Premio en la 1.ª Bienal Escultura Poble de Albal, Valencia; Premiada Certamen Galeria 2007, Universidad Miguel Hernández; Premiada en Convocatoria Artes Plásticas, Diputación Alicante; Premiada en Bienal Escultura Quart de Poblet, Valencia; Primer Premio Nacional de Escultura Telefónica, Madrid; Primer Accésit Certamen Nacional de Escultura Ciudad de Albacete, Premiada en el Circuit d’Art Jove, IVAJ, Generalitat Valenciana; Primer Premio en III Certamen de Intervenciones Escultóricas al Aire Libre de Aldaya, Valencia, entre otros.

JOAN PASCUAL ROCA

Imaginatio mare

Del 12 de septiembre al 1 de octubre de 2020

Imaginatio Mare de Joan Pascual

En Joan Pascual, forma part del grup d'artistes del més perfeccionistes, dels més cercadors, d'aquells que intenten plasmar sobre el paper les experiències vistes i viscudes, per això els visitants se trobaran amb unes descripcions de paisatges imaginaris i podran endinsar-se a les profunditats desconegudes.

D'aquesta manera, en l'itinerari que recorre les sales Mediterrània i Atlàntica, el visitant d'aquesta meravellosa exposició tindrà l'oportunitat de capbussar-se en les magnífiques aigües mediterrànies que el pintor recrea, i podrà veure les imatges que han fascinat a tot aquell que alguna vegada s'ha atrevit a posar-se la careta i s'ha llança't a la mar, decidit a descobrir l'extraordinari i magnífic fons marí: un món habitat per peixos i altres espècies talassiques.

També podrà contemplar com, per mitjà d'una escala cromàtica aparentment senzilla (que pràcticament només oscil·la entre blaus i negres), els paratges marins que representa el pintor agafen vida i doten d'una llum molt especial tot l'espai on han estat exposats. I descobrirà un gran artista. Un artista aparentment tímid. Però un artista que explota i mostra la seva gran força creativa cada vegada que té un pinzell i un paper en blanc al davant.

Antoni Torres Martorell
Comissari

Joan Pascual Roca

La pintura de Joan Pascual Roca transpira l'autèntic caràcter mediterrani. Composicions senzilles, quasi minimalistes, descobreixen una factura d'estil naturalista, íntima i meditada. Els fons monocromàtics, de blancs i blaus intensos, evidencien el protagonisme absolut de la vida marina. Les aquarel·les i tècniques a l'aigua matisen les figures i aporten l'essència precisa de realisme.

Les Llonges de la Cultura de la Fundació Baleària es consoliden baix la intenció de contribuir en la promoció i difusió de l'art, com a germen de coneixement i interacció per al desenvolupament de la societat. Amb la itinerància de les exposicions es fa possible l'intercanvi i la connexió d'expressions artístiques, establint llaços d'unió entre persones i territoris.

El respecte al medi ambient és un altre factor que s'afegeix als nostres compromisos. Conscients de la fragilitat del medi en el qual actuem, considerem essencial la conservació i l'ús sostenible dels mars i oceans, la preservació de la vida submarina i la protecció de les espècies mediterrànies.

Fer visible la importància de la biodiversitat marina mitjançant la sensibilitat artística de Joan Pascual Roca enllaça amb la nostra visió, i ens acosta al desafiament de proveir un planeta millor per a les generacions futures.

Sandra Pilato Irazo
Fundació Baleària

ELS ODS DELS BALEÀRICS

Del 6 de novembre al 16 de diciembre de 2020

Un món millor

És constant sentir referències a un món millor, al benestar social, al canvi climàtic...i, de fet, han esdevingut protagonistes, entre altres, de les notícies dels darrers anys. S'ha començat a parlar de l'agenda 2030 i dels seus Objectius de Desenvolupament Sostenible, però ha tengut poc ressò, sobretot vist com esteim passant l'any 2020. Sense dubte, hem de treballar per a un món millor, i l'experiència d'aquest any ens ha de servir per adornar-nos que, tan sols junts i amb força, ens en sortirem. Per això és important marcar-se objectius per a un futur no molt llunyà, metes a les quals hem d'arribar perquè el món no camini cap a la seva destrucció, sinó que avanci constantment cap a un manteniment sostenible. Aquesta és la finalitat dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Davant d' aquesta aventura, l'art i els artistes no es poden quedar al marge, sobretot si a través de les seves obres poden conscienciar-nos per a aconseguir un món millor. Benvingudes siguin! Aquesta exposició que presentam avui pretén això: mostrar la visió que cada un dels divuit artistes té d'aquest conjunt d'objectius o d'un d'aquests en concret. Si, a més a més, la mirada a les seves obres serveix perquè prenguem un poc més de consciència que el món es pot arreglar sempre que tots hi facem feina, serà tot un èxit. I, si també serveix per motivar els espectadors de les obres artístiques, haurà valgut la pena.

Els ODS dels Balearics és la tercera exposició col·lectiva fruit de la col·laboració entre la Conselleria de Cultura, Participació i Igualtat i la Fundació Balearia i, com les anteriors, neix per crear ponts culturals entre les diferents terres mediterrànies, per a ser un lloc de trobada dels artistes illencs, llewantins i nord-africans. Aquests ponts se fan cada vegada més llargs, més amples i permeten un contacte més estret entre els artistes separats per la mar. I ara, a més, aquestes exposicions han arribat a ser un punt d'encontre, ja no només per artistes, sinó també pels espectadors mediterranis.

Aquí vos presentam una ampla mostra de devuit artistes que han reflexionat sobre els ODS i que avui ens en mostren el resultat. Esperem que serveixin per donar a conèixer més aquests objectius i no només això, sinó també per fer-los nostres i per conscienciar-nos que hem de treballar perquè es puguin complir i així el món avanci cada dia cap a un futur millor, més saludable.

No puc deixar d'agrair a tots els artistes la seva participació en aquest projecte, a tots els ajuntaments l'ajuda per dur-lo a terme...en definitiva, a totes aquelles persones que, d'alguna manera, fan possible que aquestes exposicions siguin una realitat. I esper que tots els que vegeu la present, ens acompanyeu en aquesta aventura cap a un món millor. Que la recerca d'aquest món més sostenible guiï les nostres passes i ens dugui a deixar-ne un de molt millor de com el trobarem, crec que tots ho agraïrem.

Antoni Torres Martorell

DIANA BUSTAMANTE

Des de la mar

Del 19 de diciembre de 2020 al 30 de enero de 2021

Pintora, gravadora i dissenyadora gràfica, Diana Bustamante viu i treballa a Eivissa. És Llicenciada en Belles arts a la Universitat Complutense de Madrid, en l'especialitat de Gravat Calcogràfic.

El seu llenguatge plàstic part d'una premissa que conjuga el paisatge i els costums locals, i que s'expressa en els límits de l'abstracte amb inspiració oriental. En el seu treball combina i interrelaciona tècniques de pintura, dibuix i collage amb el gravat, el collagraph, monotips i altres tècniques gràfiques.

Ha realitzat exposicions individuals periòdicament i ha estat seleccionada i premiada en certàmens nacionals de gravat i pintura.

Ha guanyat diferents premis com el Premi Vuit d'Agost de pintura del Consell Insular d'Eivissa, Primer Premi de pintura en la 4a edició del Concurs de Pintura de l'Autoritat Portuària de Balears (Mallorca) el 2013, Menció d'Honor en la 5a edició del mateix certamen i finalista al II Certamen Nacional de Disseny de Segells, Correos España, 2015.

A l'àmbit nacional ha participat en nombroses exposicions col·lectives (Madrid, Mallorca, Eivissa, Alacant, Galícia...) i recentment en la Galeria Indi d'Eivissa, Galeria Jorge Alcolea d'Eivissa, en la Galeria Marimón i en el Museu d'Art Contemporani de Porreres a Mallorca.

Ha participat en la 1a Mostra Internacional d'artistes espanyols a Taiwan (2015), a la 2a edició del projecte solidari Mata Ombres (Mata ombres) de la Fundació Vicente Ferrer, Anantapur, a l'Índia al febrer 2019 i recentment en la mostra col·lectiva Baleàrics & Baleàrics Músics en el Museu d'Art Modern d'Orà (MAMO), a Algèria. Des de la mar és l'últim treball artístic de Diana Bustamante, un recorregut per enclavaments mítics del paisatge de la costa Mediterrània.

La bellesa natural de Es Vedrà a Eivissa, la icònica Sa Foradada a Mallorca o la menorquina i pintoresca Cala Macarella són algunes parades imprescindibles de Balears. Però Diana també dedica les seues pinzellades a altres llocs únics, llocs als quals portarà la seua obra. Dènia, amb el seu majestuós Montgó, on comença aquesta meravellosa aventura, i la Costa da Morte a l'Atlàntic. La creació d'un llenguatge tan personal com poètic ens descobreix a una artista de gran sensibilitat, capaç de connectar amb l'espectador en la seua visió del paisatge.

3.4 Sala Polivalente Casa de Cultura, Pedreguer

- Baleàrics Músics. Del 16 al 30 de enero de 2020
- Fernando Seguí. *Imaginant una altra realitat*. Del 7 al 29 de febrero de 2020
- Tomeu Coll. *Sinèrgies*. Del 6 de marzo al 23 de julio de 2020
- Carlos Amat. *Todo va a ir bien*. Festival Ojos Rojos. Del 18 de septiembre al 20 de octubre de 2020
- L'art de la taula periòdica. Les dones i els seus elements. Del 26 de octubre al 30 de novembre de 2020
- Els ODS dels Baleàrics. Del 19 de diciembre de 2020 al 23 de enero de 2021

BALEARICS MÚSICS

Del 16 al 30 de enero de 2020

L'exposició col·lectiva Baleàrics Músics reuneix de manera excepcional a quinze artistes provinents de diferents punts del Mediterrani al voltat de la música i la creació plàstica.

Reprement l'herència de la seua antecessora Baleàrics que va ser presentada fa uns mesos en aquesta mateixa sala i que congregava l'obra de deu artistes balears i valencians, Baleàrics Músics s'amplia amb la presència d'artistes algerians. Així, la costa nord d'Àfrica, l'arxipèlag balear i l'est de la península ibèrica dibuixen un triangle de connectivitat que convida al diàleg artístic i cultural.

Organitzada per la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat dels Illes Balears i la Fundació Balearia, ha sigut orquestrada pel comissari Antoni Torres Martorell. Cadascun dels artistes ha desenvolupat quatre peces inspirades en la música formant una col·lecció de més de seixanta obres entre pintures, escultures i fotografies. La mostra s'ha anat adaptant a les característiques de cada sala.

Amb el programa Llonges de la Cultura de la Fundació Balearia reforcem l'intercanvi entre cultures permetent la itinerància en aquesta anomenada "ruta de l'art mediterrani". És per això que ha recalat en diferents espais culturals de la Marina Alta com el Taller dels Ivars a Benissa, el Museu d'Art Contemporani de Pego o la Casa de Cultura de Pedreguer. Gràcies a la col·laboració amb l'Institut Cervantes d'Orà a poder visitar-se en el Museu d'Art Modern de la

ciutat, sent la primera exposició que ha viatjat fora de les nostres fronteres. Després del seu pas per Dénia i El Verger començarà el seu camí per Balears.

Alacant. De l'expressionisme abstracte del denier Juan Caravaca, al constructivisme del reconegut artista alemany resident a Dénia Hans Dieter Zingraff. A ells se suma l'estètica personal del pegolí Ximo Sendra Lull i la pintura metafòrica d'Alexandra Castillo.

Illes Balears .L'artista de Menorca Zulema Begur interpreta els seus Concerts des de l'abstracció figurativa mitjançant composicions plenes de color i moviment. De Mallorca, Félix Coll expressa la música i la dansa de les festes de Sant Jaume d'Algaida; Pep Coll dona més musicalitat a la seua abstracció lírica; Tomeu Coll presenta la seua ordre dimensional entre figura i espai i José Manuel Menéndez Rojas reflexiona sobre el poder de la música i la seua relació amb l'ésser humà. Pilar Cerdà aporta la nota escultòrica amb el seu particular homenatge de dones intèrprets de gran prestigi. Des d'Eivissa, el folklore i la tradició musical de l'illa vénen de la mà de Diana Bustamante; Toni Planells fotografia i representa la sensualitat de les muses com a font d'inspiració artística; i les Migracions Musicals de Doralice Souza ens emboliquen amb els seus efectes difuminats.

Algèria. L'artista de Mostaganem Saïd Debladji recrea escenes de música tradicional morisca i d'Orà ens arriba una simfonia de formes musicals amb la característica pintura en resina de Mahmoud Taleb.

FERNANDO SEGUÍ

Imaginant una altra realitat

Del 7 al 29 de febrero de 2020

L'exposició que presente i que porta com a nom *Imaginant una altra realitat* es pot considerar, a nivell conceptual, com la recerca d'una altra realitat imaginària sense perdre l'eix principal que és la figura real.

Els Mitjans principals són els materials simples que treballe: la fusta i el ferro que formen part essencial de la tasca, tan apassionant però al mateix temps complexa. No cerc una lectura contemplativa o intel·lectual de l'obra, vull transmetre una poesia visual senzilla i reflexiva dirigida a l'home i la dona que busquen les seues arrels. Aquestes arrels, no deuen ser oblidades per tal de ser respectuosos amb el fet antic i modern, amb el que és bonic i lleig, el que és diferent. Al cap i a la fi, tot forma part de les nostres vides. Intente ser sincer amb el meu treball, no vull deixar-me portar per les modes.

Tots els meus temes representen alguna cosa del meu passat i present, siguen situacions de felicitat o tristesa. Però sempre imaginant una altra realitat possible, que jo intente

transformar en figura nova que no siga efímera en el temps, que siga un missatge d'allò que algú va viure en un temps breu però intens. Les meues pintures són imaginacions d'una recerca plàstica que intenten ressorgir de trossos de tela i elements que sent irregulars intenten transmetre un missatge emotiu.

Fernando Seguí Mengual (Pego, 1964) compagina des de la seua joventut la professió dins del món de l'ebenisteria i a la fusteria amb la pràctica de diverses disciplines en el món de l'art, com el gravat, bronze, la pintura i l'escultura. La seua formació fins al 2018 ha sigut autodidacta, ja que aquest mateix any es matricula en el Grau de Belles Arts en la Universitat Miguel Hernández (Altea).

També participa en diversos certàmens de pintura i gravat en la comarca de la Marina Alta i en l'àmbit nacional, on hi ha obtingut premis i reconeixements per la seua obra. La seua dedicació actual és la producció artística en diversos camps relacionats.

EXPOSICIONS:

2019 Mercat d'art Gandia.

2017 Exposició de pintura i escultura en "Casa Senyoria" Orba.

2014 Exposició de pintura i escultura en "Centre d'Art l'Estació" Dénia.

2014 Obra exposada en L'antiga, antiguetats i obres d'art, Dénia.

2011 Exposició de socarrats Centre d'Exposicions Museu d'Art de Pego.

2010 Exposició de socarrats Casa de Cultura d'Ondara.

2009 Col·lectiva en la Galeria Thema de València.

2009 Exposició col·lectiva pintors novells Paris-Monte Pego, Galeria Fivars.

2006 Exposició de gravat i escultura al Centre d'Exposicions Museu d'Art de Pego.

1999 Exposició de pintura i escultura al Centre d'Exposicions d'Art de Pego.

1998 Exposició de pintura a la Galeria Café d'Art del port de Xàbia.

1997 Exposició de pintura a la Casa de Cultura de Dénia.

1996 Exposició individual al Museu d'Art Contemporani de Pego.

FERNANDO SEGUÍ

Un servidor no sabria definir que és l'art. És que pot ser hi ha alguna definició possible? No obstant això, sí que puc explicar com entenc l'art. Per a mi consisteix a treballar, treballar molt, pal·liar amb una sèrie de desgràcies i indiferències i rebre les bones crítiques amb els braços oberts i els peus en la terra. Però l'art és molt més, per damunt de la concepció d'una producció o un treball, hi ha la necessitat vital de crear. És la passió per plasmar els propis sentiments, els anhels, les ganes i les circumstàncies. I parir quelcom que serà despulat com jo mateix despulle el meu esforç davant d'un públic.

TOMEU COLL

Sinèrgies

Del 6 al 28 de marzo de 2020 - Del 9 de junio al 23 de julio de 2020

Tomeu Coll (Lloseta-Mallorca,1979).

La seva obra, enquadrada entre la figuració i l'abstracció, és una narració pictòrica de mirada i traducció filosòfiques, el sentiment intrínsec de la qual és la vinculació a la calidesa tel·lúrica que ofereix tota la gamma de terres i ocres, amb tocs puntuals de colors primaris, en un diàleg reflexiu amb el surrealisme.

El seu és un discurs humanista on entrellaça, amb hàbil professionalitat, l'acció dual: abstracció-figuració, sensibilitat-raó, interior-exterior, realitat-somni, paraula-imatge, quadre-espectador... en una espècie d'ordenat magma d'idees, conceptes, sentiments, sensacions... tal vegada, com exercici vehicular de la complexa situació en la que sempre entra en debat l'ésser humà.

Llur pintura es caracteritza per la mescla de components figuratius -essencialment personatges i elements geomètrics- que intervenen sobre superfícies genuïnament abstractes, així com per el subjectiu tractament dels materials, la tècnica i el color que adquireix, mitjançant el seu "saber fer", un significat especial.

Ha exposat individualment a diferents espais de Mallorca, Menorca, Eivissa, Barcelona, Madrid, València, Terrassa i Gijon. De forma col·lectiva, a més de nombroses mostres a l'illa de Mallorca, ha exposat a Menorca, Eivissa, Formentera, Barcelona, Madrid, València, Lugo, Camelles, El Verger, Alacant o Marbella. Mentre que a l'estranger s'han pogut veure obres seves a Holanda, Bèlgica, França, Suïssa, Polònia, Suècia, Anglaterra, Algèria o a ciutats com Bòston, Miami i Nova York als Estats Units.

Sinèrgies

Aquesta exposició està formada per quadres de diferents sèries, nascuts a partir de poemes, cançons, pensaments filosòfics o fets vitals. Tots ells tenen en comú que, tot i ser narratius, no pretenen representar literalment fets, sinó interpretar el que sent amb cada un d'aquests fets. Alguns dels temes més recurrents dels darrers anys podrien ser els fills (descendència), el plaer (in vino veritas, reflexió), l'amor (parella, desig) o el pas del temps (orígens, constants vitals), fins al punt d'interactuar entre ells, i coincidir en una mateixa obra varis d'aquests motius que preocupen o inspiren més a l'artista.

TEXTOS Gudi Moragues i Pere Joan Martorell

CARLOS DE PAZ – FESTIVAL OJOS ROJOS

Todo va a ir bien

Del 18 de septiembre al 20 de octubre de 2020

«He fotografiado espacios vacíos y parajes inhóspitos, paisajes de hierro y sombras sin dueño, olvidos presentes y recuerdos pasados. También he retratado objetos abandonados e inservibles, ventanas y puertas tapiadas, vestigios de un tiempo congelado de tanto correr, el de la soledad humana compartida en una pantalla. Son imágenes con cierta carga irónica, sin presencia humana, aunque sus huellas están ahí, como pruebas extrañas del devenir cotidiano».

Nunca llegué a pensar que esas imágenes, realizadas con intención simbólica o metafórica, según el caso, un día pudieran llegar a convertirse en fotografías con un carácter casi documental. He de reconocer que me ha llegado a inquietar un poco ese sentido casi premonitorio que está presente en buena parte del libro.

Me vienen a la memoria esas palabras, de Llorenç Raich, en su libro «Fotografía y motivo poético», en referencia al trabajo «La ventana de mi taller» de Josef Sudek: «Y fue en la soledad de esos espacios donde la belleza se refugió de la historia colectiva y social para conservar su historia individual e íntima».

Carlos de Paz es fotógrafo de toda la vida, ya cuenta con más de cincuenta años de experiencia a sus espaldas, eso le ha permitido hacer una gran revisión de su archivo fotográfico para poder llegar a realizar este libro *Todo va bien*, donde está presente la influencia de Albert Camus, las reflexiones de Walter Benjamin y el extrañamiento de Cortázar, entre otros. El título extraído del texto de Albert Camus habla del valor de la vida, como metáfora del esfuerzo inútil, que pone de manifiesto que nuestras vidas son insignificantes y no tienen más valor que el de lo que creamos.

Todo va bien es un retrato del absurdo de esta sociedad, con un planteamiento crítico sobre el mundo en el que vivimos, muestra constantemente la huella del ser humano, que está presente, pero no se muestra de manera directa. Durante todo el libro está presente ese interés del autor por mostrar qué parte de su memoria personal puede formar parte de la memoria colectiva.

L'ART DE LA TAULA PERIÒDICA. LES DONES I ELS SEUS ELEMENTS

Del 26 de octubre al 30 de novembre

El poder de la química

En aquesta exposició, hem volgut donar importància a les dones que han tingut un paper important en el camp de la química, molt sovint oblidades i desconegudes. Amb aquesta explosió de color i creativitat esper ajudar a difondre, juntament amb els artistes, les figures d'aquestes grans químiques, de les quals, segurament, la majoria tan sols coneixerà a Marie Curie abans de començar a llegir. Aquí teniu el resultat de convidar a 32 artistes, amb representació de totes les illes, a interrelacionar la química amb la pintura. A partir de textos relacionats amb la taula periòdica o amb les descobridores d'algun dels seus elements, els artistes han sabut crear un espai de trobada, un espectacle de molts matisos però de diferents tècniques, estils i colors i, tot junt, dona una panoràmica del nostre entorn artístic.

Aquesta exposició és una magnífica oportunitat per aprofundir en el món de la química i en conèixer alguns dels nostres artistes i observar el seu esperit creatiu. Des d'avui tindreu l'oportunitat de capficar-vos en una mostra del món de la taula periòdica, veure les imatges que l'han inspirada, aprendre un poc més i fer arribar la química i la taula periòdica a un ample sector social, que són, sens dubte, alguna de les tantes funcions de la nostra Universitat.

Antoni Torres. Comissari de l'exposició

ELS ODS DELS BALEÀRICS

Del 19 de diciembre de 2020 al 23 de enero de 2021

Un món millor

És constant sentir referències a un món millor, al benestar social, al canvi climàtic...i, de fet, han esdevingut protagonistes, entre altres, de les notícies dels darrers anys. S'ha començat a parlar de l'agenda 2030 i dels seus Objectius de Desenvolupament Sostenible, però ha tengut poc ressò, sobretot vist com esteim passant l'any 2020. Sense dubte, hem de treballar per a un món millor, i l'experiència d'aquest any ens ha de servir per adornar-nos que, tan sols junts i amb força, ens en sortirem. Per això és important marcar-se objectius per a un futur no molt llunyà, metes a les quals hem d'arribar perquè el món no camini cap a la seva destrucció, sinó que avanci constantment cap a un manteniment sostenible. Aquesta és la finalitat dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Davant d'aquesta aventura, l'art i els artistes no es poden quedar al marge, sobretot si a través de les seves obres poden conscienciar-nos per a aconseguir un món millor. Benvingudes siguin! Aquesta exposició que presentam avui pretén això: mostrar la visió que cada un dels divuit artistes té d'aquest conjunt d'objectius o d'un d'aquests en concret. Si, a més a més, la

mirada a les seves obres serveix perquè prenguem un poc més de consciència que el món es pot arreglar sempre que tots hi fem feina, serà tot un èxit. I, si també serveix per motivar els espectadors de les obres artístiques, haurà valgut la pena.

Els ODS dels Balearics és la tercera exposició col·lectiva fruit de la col·laboració entre la Conselleria de Cultura, Participació i Igualtat i la Fundació Balearia i, com les anteriors, neix per crear ponts culturals entre les diferents terres mediterrànies, per a ser un lloc de trobada dels artistes illencs, llevantins i nord-africans. Aquests ponts se fan cada vegada més llargs, més amples i permeten un contacte més estret entre els artistes separats per la mar. I ara, a més, aquestes exposicions han arribat a ser un punt d'encontre, ja no només per artistes, sinó també pels espectadors mediterranis.

Aquí vos presentam una ampla mostra de devuit artistes que han reflexionat sobre els ODS i que avui ens en mostren el resultat. Esperem que serveixin per donar a conèixer més aquests objectius i no només això, sinó també per fer-los nostres i per conscienciar-nos que hem de treballar perquè es puguin complir i així el món avanci cada dia cap a un futur millor, més saludable.

No puc deixar d'agrair a tots els artistes la seva participació en aquest projecte, a tots els ajuntaments l'ajuda per dur-lo a terme...en definitiva, a totes aquelles persones que, d'alguna manera, fan possible que aquestes exposicions siguin una realitat. I esper que tots els que vegeu la present, ens acompanyeu en aquesta aventura cap a un món millor.

Que la recerca d'aquest món més sostenible guiï les nostres passes i ens dugui a deixar-ne un de molt millor de com el trobarem, crec que tots ho agraiem.

Antoni Torres Martorell

3.5 Centre de Cultura Sa Nostra. Palma de Mallorca

- Rafael Armengol. Parelles de Tièpolo
- Ramón Pérez Carrió. Les rodes de la memòria

RAFAEL ARMENGOL

Parelles de Tièpolo

Del 4 al 27 de marzo de 2020

Del 30 de junio al 31 de agosto de 2020

El pintor valencià Rafael Armengol (Benimodo, 1940), al llarg de la seua dilatada trajectòria, ha desenvolupat un llenguatge propi, molt característic, un encuny pictòric que el representa. Fa cinquanta anys, quan va iniciar la seua investigació artística sobre la naturalesa del color, va fixar les bases de la seua recerca pictòrica, que es podrien resumir en tres punts bàsics: la investigació al voltant de com la imatge és reproduïda als distints sistemes mecànics dels mitjans de comunicació; la contraposició a aquests elements contextuais d'imatges de la iconografia clàssica (extretes de l'obra de pintors com Botticelli, Mantegna, Ghirlandaio, Van der Weyden i Giorgione, entre altres), per tal de provocar l'atenció i incrementar-ne la càrrega expressiva; i, finalment, l'anàlisi de la naturalesa dels colors purs; això és, aquells que s'originen quan la llum blanca travessa un prisma i dóna lloc a tota la gamma cromàtica de l'arc iris. D'aquesta manera, treballant el color, Armengol ha donat eixida a la seua preocupació per crear una obra vinculada al seu temps i alhora mantenir un diàleg permanent amb la pintura clàssica, amb una relectura des de l'òptica actual. Tot això ha fet que els seus treballs tinguen una dimensió especial, no sols per la sorprenent i original manera de plasmar-los, sinó també pel contingut metafòric, suggeridor, que provoca l'espectador. En aquesta exposició es presenta la darrera sèrie d'Armengol, dedicada al pintor barroc Giambattista Tiepolo. En aquest treball, seguint el seu estudi de les grans figures de l'art, Armengol juga de manera especial amb les parelles, com ara Rinaldo i Armida, o Apol·lo i Dafne, i les sotmet a la seua peculiar investigació pictòrica. Així, la mostra es clou amb quadres de gran format i espectacularitat, on es condensen brillantment cinquanta anys de quefer i investigació artística.

Martí Domínguez Comissari de l'exposició

RAMÓN PÉREZ CARRIÓ

Les rodes de la memòria

Del 2 al 27 de setembre de 2020

Ramon Llull torna a la seua terra amb esta exposició que recull una selecció de quadres políptics agrupats en retaules que es basen en les seues obres i les d'altres filòsofs platònics de distintes èpoques: *El Llibre del gentil i els tres savis*, *L'arbre de la filosofia d'amor*, *El llibre de l'ascens i descens del coneixement*, *Els cossos elementals* de Plató, *el Teatre de la Memòria* de Giulio Camillo o *la Fuga d'Atlantia* de Michael Maier. La tècnica utilitzada és l'encàustica sobre taula, oli, plom i altres metalls i matèries.

Ramon Llull va anomenar a la seua tècnica filosòfica "Art", per este motiu l'expressió plàstica és un dels recursos més adequats per a interpretar la seua obra i la de tots aquells que van practicar el pensament platònic. També va ser precursor del llenguatge binari informàtic, les rodes lulianes, les arborescències conceptuals...

Les estances de la memòria ens inciten al joc i a "l'art de trobar meravelles" mitjançant un mosaic d'atzaroses possibilitats literàries, visuals i conceptuals que ens acosten a l'enteniment i coneixement absolut.

L'obra fonamental d'esta exposició és el Llibre de l'ascens i descens del coneixement. Este retaule es compon de 9 peces apaïades de 80 x 160 cm. cadascuna. La continuïtat horitzontal de la seua disposició fa que s'alternen les rodes de sapiència amb els símbols que representen els 9 esglaons de la "scala intellectus" que va dissenyar Ramon Llull cap a la "Sapientia ædificavit sibi domum": Lapis, Flamma, Planta, Brutum, Homo, Coelum, Angelus, Deus, Intellectus-Sapientia.

Ramón Pérez Carrió. Pintor, gravador, il·lustrador

Pedreguer, 1960. Doctor en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València (UPV). Entre 1979 i 1984 cursa estudis de Biològiques i Filosofia en la Universitat de València. Membre fundador del Grup De Reüll el 1991. Investigador del Laboratori de la Llum (UPV) entre 1996 i 2001. Artista d'empremta independent inscrit en una vessant simbolista de la plàstica contemporània. La seua estètica maneja processos i conceptes propis del seu origen generacional i els involucra en agosarats salts historiogràfics per a provocar una lectura oberta i creativa de la seua obra, com un palimpsest atemporal. Amb un llenguatge eclèctic, interdisciplinari i permeable a les necessitats de cada projecte, des de 1982 la seua obra s'ha anat mostrant en un gran nombre d'exposicions personals i col·lectives arreu de tota Espanya, Europa, Àfrica i Sud-

amèrica. Cal destacar alguns treballs com la tematització del ferri *Martín i Soler* de la naviliera Baleària (Premi a la Innovació ShipBax 2009); *La Baralla de les Meravelles*, exposada en l'Aula de Gramàtica Ramón Llull (Mallorca); *les Rodes de la Memòria*, retaules que interpreten obres de Ramon Llull i altres pensadors platònics; obra sacra com el *Baptisme de Jesús*, pintura mural per a l'església parroquial de Benissa i *Salvador eucarístic*, exposat en "Camíns del Grial", L'Almudí, València 2015; o les mostres itinerants *Paisatges de la Bretanya* i *Llibres de Plom* (Premi Art-Eivissa 99). Ha aportat obra a exposicions monogràfiques dedicades a Maria Zambrano, Max Aub, José Ángel Valente, Miguel Hernández... Com a il·lustrador d'edicions per a bibliòfils inicia el 1999 la col·lecció "Font de la Cometa" junt amb l'editorial Linteo, Ourense, on han vist la llum *Sepulcro en Tarquinia* d' Antonio Colinas, *Tres Lecciones de Tinieblas* de José Ángel Valente, *Libros de Amor* de Juan Ramón Jiménez o una edició creativa de *El Quijote* (Segon Premi del Ministeri de Cultura al llibre millor editat de 2005).

3.6 Espai San Josep. Ciutadella de Menorca. Sala Cultural Sa Nostra.

- **Baleàrics.** Exposición col·lectiva de artistas mediterráneos
- **Rafael Armengol.** Parelles de Tièpolo. Homenaje a la pintura de Tièpolo
- **Empar Boix.** Cinc i cinc deu, toque terra i ja li val. Exposición de pintura de la artista valenciana

BALEÀRICS

Del 10 al 28 de marzo de 2020

Del 9 al 30 de junio de 2020

La nostra mar La nostra mar, la Mediterrània, sempre ha creat llaços entre les terres banyades per les seves aigües. Aquests ponts, però, no han estat indestructibles: s'han romput per tornar a erigirse. De vegades han durat molt, d'altres han estat efímers. Els temps que vivim, temps de grans innovacions i d'una comunicació ràpida gràcies a les noves tecnologies, han afavorit la supervivència d'aquests llaços, que s'han enfortit i han esdevingut gairebé irrompibles. Així i tot, no sempre és fàcil que l'art superi les fronteres naturals marcades pel nostre magnífic blau mediterrani. Per això, posar-me davant d'aquesta aventura que uneix els artistes de les quatre illes amb els artistes veïns del País Valencià és tot un repte. En aquesta exposició veurem que els blaus no passen desapercebuts, de fet, hi són molt presents: el blau formenterer d'Enric Riera,

el blau més clar però no manco potent d'en Carles Guasch, el blau més enfosquit pels mapes d'en Mariano Mayol i el blau d'aigües més profundes d'en Pérez Carrió. Junt amb ells el contrast de la dolçor de les obres de Paca Florit i la potència d'Imma Mengual. Apreciarem, a més, la fragilitat del marbre d'en Joan Costa, que contrasta amb les sensibles i alhora fortes escultures d'en Miquel Planes i la força de les intervencions sobre obra gràfica de Joan Castejón. Del toc realista, amb una magnífica visió de les illes, se n'encarrega en Tomeu Canyelles . Ens trobem, doncs, davant la complexitat de 10 artistes que, tot i ser d'origens diferents, comparteixen la condició de creadors, units pel poder desmesurat dels blaus de les aigües mediterrànies i per una cultura centenària amb molts llaços comuns: un espai de trobada que és la suma d'aquelles mirades que cerquen els camins de l'art. Tots ells cerquen fer aflorar en l'espectador el plaer visual de la contemplació de les obres d'art. Així doncs, passegem per les sales i cerquem la complexitat de les obres dels artistes. Cerquem la màgia de les obres d'art i deixem que la creativitat dels nostres artistes guïï aquesta visita. Una visita que ens mostra la força creadora de diferents territoris separats però units per un gran i meravellós mar que entre tots farem bé de cuidar i preservar. Aquesta primera experiència anomenada Balearics s'ha pogut dur a terme gràcies a la bona feina que fa Balearia per mitjà de les Llonges de la Cultura, a la participació de la Conselleria de Cultura, Esports i Transparència; així com gràcies a la col·laboració de diversos ajuntaments del País Valencià i les Illes Balears, tots ells faciliten l'espai de trobada d'artistes mediterranis. Antoni Torres Martorell Comissari de l'exposició

RAFAEL ARMENGOL

Parelles de Tièpolo

Del 3 al 26 de septiembre de 2020

El pintor valencià Rafael Armengol (Benimodo, 1940), al llarg de la seua dilatada trajectòria, ha desenvolupat un llenguatge propi, molt característic, un encuny pictòric que el representa. Fa cinquanta anys, quan va iniciar la seua investigació artística sobre la naturalesa del color, va fixar les bases de la seua recerca pictòrica, que es podrien

resumir en tres punts bàsics: la investigació al voltant de com la imatge és reproduïda als diferents sistemes mecànics dels mitjans de comunicació; la contraposició a aquests elements contextuais d'imatges de la iconografia clàssica (extretes de l'obra de pintors

com Botticelli, Mantegna, Ghirlandaio, Van der Weyden i Giorgione, entre altres), per tal de provocar l'atenció i incrementar-ne la càrrega expressiva; i, finalment, l'anàlisi de la naturalesa dels colors purs; això és, aquells que s'originen quan la llum blanca travessa un prisma i dóna lloc a tota la gamma cromàtica de l'arc iris. D'aquesta manera, treballant el color, Armengol ha donat eixida a la seua preocupació per crear una obra vinculada al seu temps i alhora mantenir un diàleg permanent amb la pintura clàssica, amb una relectura des de l'òptica actual. Tot això ha fet que els seus treballs tinguen una dimensió especial, no sols per la sorprenent i original manera de plasmar-los, sinó també pel contingut metafòric, suggeridor, que provoca l'espectador. En aquesta exposició es presenta la darrera sèrie d'Armengol, dedicada al pintor barroc Giambattista Tiepolo. En aquest treball, seguint el seu estudi de les grans figures de l'art, Armengol juga de manera especial amb les parelles, com ara Rinaldo i Armida, o Apol·lo i Dafne, i les sotmet a la seua peculiar investigació pictòrica. Així, la mostra es clou amb quadres de gran format i espectacularitat, on es condensen brillantment cinquanta anys de quefer i investigació artística.

Martí Domínguez Comissari de l'exposició

EMPAR BOIX

Cinc i cinc deu, toque terra i ja li val

Del 8 al 31 de octubre de 2020

La exposición "*Cinc i cinc deu, toque terra i ja li val*" se articula en torno a la expresividad del cuerpo como reflejo intrínseco de la psique femenina.

La artista valenciana profundiza en el efecto que ha provocado el confinamiento en la actitud de la mujer. Dos estados del alma, dos universos paralelos, convergen para representar la complejidad de esta situación actual a través de una contraposición figurativa de gran carga metafórica.

La mujer activa, extrovertida y liberada, versus la mujer reflexiva, pausada y mística. Cada una de ellas tiene una personalidad única, una actitud vital que transmite sus emociones y sentimientos más íntimos. Todas ellas hechizan y atraen al espectador con un magnetismo casi físico llegando a provocar una acción artística performativa.

La reivindicación del cuerpo femenino, la importancia de la belleza interior, la lucha por la igualdad, constituyen los temas principales representados en la obra de Boix. A través de un lenguaje muy personal, en el que la intencionalidad cromática desempeña un papel esencial, la artista expresa la importancia de la mujer en el juego de la vida. Un juego que enlaza y nos retrotrae al mundo de la infancia.

Esta muestra presenta el último trabajo artístico de Empar Boix y ha sido creada especialmente para el Espai San Josep de Ciudadela.

Empar Boix (Alginet, 1971) es Licenciada en Bellas Artes por la Universidad Politécnica de Valencia. Tras recibir una beca de intercambio artístico, se traslada a Venezuela donde estudia en la Universidad Armando Reverón de Caracas. Posteriormente, y durante dos años, fija su residencia en Amsterdam. Se une al grupo Dotroom, plataforma que le sirve para promover su obra mediante numerosas intervenciones en directo y exposiciones.

Ha recibido distintos galardones y premios a lo largo de su trayectoria, realizando numerosas exposiciones individuales y colectivas en París, Nueva York o Amsterdam, así como en distintas ciudades y localidades españolas.

Una de sus facetas artísticas más destacadas está relacionada con el mundo musical. Ha colaborado pintando en vivo en conciertos de Oscar Briz o Nestor Mont. Son suyas

las imágenes de portada de los EPS, *No caure és que m'agafes de les mans*, *El soroll del nostre pas*, y del single *J'Imagine* de Briz.

Sandra Pilato

Fundació Baleària

4. LISTADO ARTISTAS 2020

ARTISTAS EXPOSICIONES 2020		
<i>Mediterráneos</i>	Arantxa Sáez de Lafuente Hugo Giner Ángel Fuentes Javier Cerdá Monique Thomas	5
<i>Balearics</i>	Joan Castejon Joan Costa Paca Florit Carles Guasch Mariano mayol Imma Mengual Ramón Pérez Carrió Miquel Planas Enric Riera	10
<i>Balearics musics</i>	Zulema Bagur Diana Bustamante Juan caravaca Alexandra Castillo Pilar Cerda Tomeu Coll Felix Coll Pep Coll Said Debladji Jose Manuel menendez Rojas Toni Planells Ximo Sendra Lull Doralice Souza Mahmoud Taleb hans Dieter Zingraff	15
<i>L'art de la taula</i>	Adrián Cardona Alexandra Castillo Campoy Ana Uceda Pérez Anna Carreras Carles Guasch Carolina Amigó Concha Sampol Cris Pink David Campaner Navarrete David Martín Isabela Lleó Javierens Joan Costa Jorge Cabral José Carlos Bonet Vallribera José Javier Ordóñez Pérez Júlia Fragua Lluís Pons Orfila, James Luis Maraver Marc Jesús Vives Murtra Maria Puerto Fullana Marian F. Moratinos	33

	<p>Mariano Mayol Maribel Escandell Miquela Vidal Nuria Roman Ramon Company Forteza Tatiana Sarasa Toni Planells Riera, <i>Untaltoni</i> Toni Salom Verni Yolanda Adrover Zulema Bagur</p>	
Tancats	<p>Ana Uceda Pérez Angel Zabala Anna Carreras Bonet Vallribera carmen Liberal Doralice Souza Empar Boix Enric Riera Felix Coll Frances Ramis Gabriela Segui Hidana Fernandez Imma Mengual J. A crisostomo Jaime Roig de diego Joan Pascual Jorge Cabral Juan Caravaca Lina Andiañach Lola Miralles Marga Juan Maria Jose Pampin Marlan Almazo Miguel Angel Garcia Pep Aguilar Pilar Cerda Pilar Ribas Puri Lema del Rio Ramón Pérez Carrió Samuel Almansa Tomeu Cerdà Toni Mari Tirurit Toni Planells Vicenç Palmer Yolanda Trigo Zulema Bagur</p>	36
Baleàrics ODS	<p>Luis Maraver Florit Nin Beatriz Polo Gabriela Segui Esther Olondriz Hasna Kadir Anna Carreras Ramon Company Forteza</p>	18

	<p>Bonet Vallribera Empar Boix Julia Fragua Natalia Ribes Hankins Fernando Seguí Joan Pascual Roca Jorge Cabral Mar Ample Miguel Angel Garcia Frances Ramis</p>	
<p><i>Individuales</i></p>	<p>John Lillie Adriana Figueiras Maria Casado Joan Roselló Arantxa Sáez de Lafuente Pep Aguilar Diana Bustamante José Luis Vera María José Zanón Joan Pascual Roca Rafael Armengol Ramón Pérez Carrió Empar Boix Luis Maraver Leila Amat Joan Castejón Hans Dieter Zingraff Fernando Seguí Tomeu Coll Carlos Amat</p>	<p>20</p>

5. EXPOSICIONES EN COLABORACIÓN CON TERCEROS

La Fundació Baleària ha colaborado con distintas entidades en la realización y/o traslado de proyectos artísticos en los territorios en los que tiene presencia la naviera.

EXPOSICIONES EN COLABORACIÓN CON TERCEROS				
	EXPOSICIÓN	SALA	LUGAR	FECHAS
1	Rafael Tur Costa	Museu Es Baluard, Palma	Mallorca	Del 12 de diciembre de 2020 al 18 de abril de 2021
2	La maleta. Núcleo Art Ibiza	Sala Imperial de Can Gelabert	Mallorca	De l'1 al 18 de gener de 2020
3	42è Certamen d'Arts Plàstiques i Visuals Vila de Binissalem	Sala Imperial de Can Gelabert	Mallorca	Del 11 de setembre al 18 d'octubre de 2020
4	Bonet Vallribera	Casal Son Tugores, Alaró	Mallorca	26 de septiembre al 17 de noviembre de 2020
5	Territori d'Assaig 2020	Centre de Cultura Sa Nostra, Palma	Mallorca	Del 1 al 31 de marzo de 2020
6	Reskate Studio	Museu del Calçat, Inca	Mallorca	5 de marzo 2020
7	Delta Art Residence	Convent Sant Diego. Alaior	Mallorca	26 de septiembre de 2020
8	Tancats	Jardín de Tramuntana, Palma	Mallorca	Del 22 septiembre al 7 de octubre de 2020
9	Tancats	Sa Peixateria, Algaida	Mallorca	Del 30 d'octubre al 8 de noviembre de 2020
10	Baleàrics	Edifici Sa Riera. Universitat Illes Balears	Mallorca	Fins al 6 octubre de 2020
11	Baleàrics Músics	Arxiu Històric Palma	Mallorca	Del 16 de septiembre al 16 de noviembre de 2020
12	Ants. Treballadores	Edifici Sa Riera. Universitat Illes Balears	Mallorca	Del 9 de març al 25 d'abril de 2020
13	Terres LLunyanes	Sala del Roser, Ciutadella	Menorca	Del 10 de juliol al 29 d'agost de 2020
14	Terres LLunyanes	Claustre del Carme, Maó	Menorca	Del 15 de septiembre al 10 de octubre de 2020
15	Territori Ibiza Performance Art Festival	Performances en espais naturals i urbans	Ibiza	Del 21 al 27 de septiembre de 2020
16	Joan Costa	Garden Art Gallery	Ibiza	Del 9 al 31 de agosto de 2020
17	Territori d'Assaig 2020	Can Jeroni	Ibiza	Del 31 de juliol al 30 d'agost de 2020
18	Tancats	A la Fresca. Els Magazins, Denia	Alicante	Del 3 de diciembre de 2020 al 24 de enero de 2021

19	40 anys, quaranta poetes, XL artistes	Centre Artesà Tradicionari	Barcelona	23 de gener 2020
20	Luis Maraver	Casa de la Provincia	Sevilla	Del 15 de enero al 1 de marzo de 2020
21	M'zora Caravane. Encuentro transcultural de artistas	Debate virtual	Marruecos	21 y 22 de septiembre de 2020

6. REPERCUSIÓ MEDIÁTICA

<https://www.lasprovincias.es/marina/cinco-artistas-homenajean-20200107000437-ntvo.html>

<https://www.denia.com/els-magazines-acoge-la-exposicion-colectiva-mediterraneos/>

<https://elsmagazines.com/mediterraneos-una-exposicion-de-els-magazines-y-la-fundacio-balearia/>

<https://lamarinaplaza.com/2020/01/08/la-artista-valenciana-maria-jose-zanon-presenta-su-obras-en-el-museu-dart-contemporani-de-pegno/>

https://www.elperiodic.com/pegno/profesora-investigadora-maria-jose-zanon-expone-pegno-muestra-esculturas-dibujos-dialogos-espacio_659196

<https://lamarinaplaza.com/ca/2020/01/08/lartista-valenciana-maria-jose-zanon-presenta-seues-obres-al-museu-dart-contemporani-de-pegno/>

<https://comunicacion.umh.es/2020/01/09/la-profesora-e-investigadora-de-la-umh-maria-jose-zanon-expone-en-pegno-la-muestra-de-esculturas-y-dibujos-dialogos-con-el->

<https://www.arteinformato.com/agenda/f/m-jose-zanon-dialogos-con-el-espacio-185089>

<https://noticiasmarinaalta.es/canfali/articulo/mara-jos-zann-habilita-dialogos-con-el-espacio-en-el-museu-dart-de-pegno/>

<https://noticiasmarinaalta.es/canfali/articulo/la-espiritualidad-de-la-vida-cotidiana-de-nepal-recala-en-el-verger/>

<https://www.arteinformato.com/agenda/f/john-lillie-gentes-de-nepal-185092>

<https://www.sinergias4g.com/2020/01/el-verger-exposicion-fotografica-sobre.html>

<https://www.periodicodeibiza.es/pitiusas/ibiza/2020/01/15/1134761/balearics-musics-viaja-pueblo-pedreguer.html>

<https://www.arteinformato.com/agenda/f/balearics-musics-185095>

<http://deniadigital.es/art/10727/els-balearics-musics-musica-y-creacion-plastica-en-torno-al-mediterraneo-en-els-magazines>

<https://lamarinaplaza.com/evento/exposicio-rosa-sum-dadriana-figueiras-el-verger/>

<https://www.arteinformato.com/agenda/f/rosa-sum-186192>

<https://noticiasmarinaalta.es/canfali/es/articulo/el-verger-adriana-figueiras-ompli-davantguarda-i-tradici-lespai-de-la-torre-de-medinaceli-amb-rosa-sum/>

<https://valenciacity.es/actualidad/la-fundacio-balearia-organitza-noves-exposicions-a-el-verger-pedreguer-i-denia/>

<https://elsmagazinos.com/balearics-musics-musica-y-creacion-plastica-en-torno-al-mediterraneo/>

<http://valencianoticies.com/la-fundacio-balearia-organitza-noves-exposicions-a-pedreguer-el-verger-i-denia/>

<https://www.cope.es/emisoras/comunidad-valenciana/alicante-provincia/denia/noticias/fundacion-balearia-organiza-nuevas-exposiciones-pedreguer-verger-denia->

<https://www.videomuzik.biz/video/exposici%C3%B3-sin%C3%A8rgies-de-tomeu-coll-a-la-l lonja-de-la-cultura-de-pedreguer-hd-05m5u3q3w5c4a454f356y2.html>

<https://valenciacity.es/cultura-en-la-epoca-online/la-fundacio-balearia-reabre-los-espacios-de-arte-que-gestiona/>

<https://www.denia.com/la-fundacio-balearia-reabre-los-espacios-de-arte-que-gestiona/>

<http://deniadigital.es/art/11450/la-fundacio-balearia-reabre-sus-espacios-culturales>

<https://noticiasmarinaalta.es/canfali/articulo/la-fundaci-balearia-reabre-los-espacios-de-arte-que-gestiona-en-dnia-el-verger-i-pedreguer-/>

<https://menorcaaldia.com/2020/06/09/el-espai-sant-josep-abre-sus-puertas/>

<https://www.diariodeibiza.es/cultura/2020/07/03/diana-bustamante-lleva-denia-vision/1153208.html>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/0067BEF9-3809-40FB-927B-

<https://www.noudiari.es/2020/07/la-fundacio-balearia-vendera-serigrafias-solidarias-de-diana-bustamante-para-fomentar-la-cultura/>

<https://lamarinaplaza.com/2020/07/09/la-fundacio-balearia-vendera-serigrafias-con-estampas-de-denia-de-diana-bustamante-para-fomentar-la-cultura/>

<https://www.denia.com/la-fundacio-balearia-vendera-serigrafias-solidarias-de-diana-bustamante-para-fomentar-la-cultura/>

<https://tvdenia.com/la-fundacio-balearia-vendera-serigrafias-solidarias-de-diana-bustamante-para-fomentar-la->

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/98223822-9986-4C99-80A5-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/31F4BB64-46B7-4E5D-ADCB-

<https://www.ultimahora.es/noticias/cultura/2020/07/14/1179853/artistas-baleares-islas-oran.html>

<https://noticiasmarinaalta.es/canfali/articulo/-293/>

<https://lamarinaplaza.com/2020/07/30/la-fundacio-balearia-organiza-en-denia-una-exposicion-de-rafael-armengol/>

<http://mongoradio.es/la-fundacio-balearia-organiza-en-denia-una-exposicion-del-artista-valenciano-rafael->

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/C1DD4D51-B86E-4369-BFBD-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/B73C1F71-A8CA-4574-9A7D-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/B73C1F71-A8CA-4574-9A7D-

https://tvdenia.com/els-magazinos-presenta-ser-y-parecer-la-obra-mas-reciente-del-pintor-aleman-zingraff/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=els-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/D5AE3411-2016-472A-A625-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/EA9B52C5-ABAF-41CD-B6E9-

<https://tvdenia.com/la-fundacio-balearia-organiza-cuatro-exposiciones-y-un-concierto-en-septiembre-en-la-provincia-de->

<https://economia3.com/2020/08/29/278425-la-fundacio-balearia-organiza-cuatro-exposiciones-y-un-concierto-en-septiembre/>

<https://www.dbalears.cat/cultura/2020/08/28/342989/fundacio-balearia-programa-dues-exposicions-palma-ciudadella-ramon-perez-carrio-rafael-armengol.html>

<https://www.denia.com/la-fundacio-balearia-organiza-cuatro-exposiciones-y-un-concierto-en-septiembre-en-la-marina-alta/>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/D58E969F-8E78-49CC-B7C5-

<http://deniadigital.es/art/11871/hans-dieter-zingraff-expone-en-els-magazinos>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/595F0C28-92BF-4317-B327-

<https://valenciaplaza.com/els-magazinos-celebra-primer-aniversario-paco-roca>

<https://www.revistart.com/zingraff-201/>

<https://www.noticiasmarinaalta.es/canfali/articulo/-347/>

<https://www.noudiari.es/2020/10/la-fundacio-balearia-organiza-la-exposicion-balearics-ods-para-concienciar-sobre-la-agenda-2030/>

<https://www.denia.com/la-fundacio-balearia-organiza-la-exposicion-balearics-ods-para-concienciar-sobre-la-agenda-2030/>

<https://economia3.com/2020/10/09/283912-la-exposicion-balearics-ods-servira-para-concienciar-sobre-la-agenda-2030/>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/541F858F-5808-4365-86E4-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/35272379-C206-44CD-887F-

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/90A0887C-460C-45AC-A3B4-

<https://www.naucher.com/cultura/la-fundacion-balearia-organiza-la-exposicion-balearics-ods-para-concienciar-sobre-la-agenda-2030/>

http://www.veintepies.com/secciones/imprimir.php?id=125264_0_22_0

<https://menorcaaldia.com/2020/10/14/la-fundacio-balearia-muestra-en-menorca-la-obra-de-la-valenciana-empar-boix/>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/C9770DB9-A964-4BE3-BCED-

<https://totbalears.com/2020/10/15/la-fundacio-balearia-muestra-en-menorca-la-obra-de-la-valenciana-empar-boix/>

<https://www.menorca.info/vips/esteban-mercer/2020/10/20/1206859/exposicion-itinerante-balearics-musics.html>

<https://lamarinaplaza.com/2020/10/26/la-fundacio-balearia-presenta-en-pedreguer-una-exposicion-que-homenajea-a-mujeres-pioneras-de-la-quimica/>

<https://www.naucher.com/directorio-de-empresas/>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/A076818E-8C5D-43DD-98BA-

https://tvdenia.com/la-fundacio-balearia-inaugura-tres-exposiciones-en-sus-salas-de-la-marina-alta/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=la-fundacio-

<http://www.radiopego.com/els-objectius-de-desenvolupament-sostenible-a-traves-de-lart/>

http://mongoradio.es/la-fundacio-balearia-inaugura-tres-exposiciones-en-sus-salas-de-la-marina-alta/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=la-fundacio-

<https://www.denia.com/joan-castejon-expone-por-primera-vez-en-els-magazinos-de-la-mano-de-fundacio-balearia/>

http://www.veintepies.com/secciones/noticias_more.php?id=D125905_0_3_0_M

<https://www.levante-emv.com/cultura/2020/11/07/arte-mascarilla-22330708.html>

<https://www.que.es/estilo-de-vida/salud/universo-confinado-artistas-unen-exposicion-solidaria-dedicada-afectados-covid-19.html>

<https://ocio.diariodemallorca.es/ocio/agenda/exposicio-col-lectiva-balearics-musics-23625753.html>

https://balearia.hosting.augure.com/Augure_Balearia/r/INMAG/Article/DBAEF507-01DE-4F43-9B2D-